Udskriftsdato: 15. april 2024

2019/1 LSF 83 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om dansk indfødsret og lov om udenrigstjenesten (Børns erhvervelse af statsborgerskab i områder med indrejse- og opholdsforbud, vandelskrav for bipersoner, fortabelse af dansk indfødsret og begrænsning af adgang til bistand fra udenrigstjenesten m.v.)

Ministerium: Udlændinge- og Integrationsministeriet

Journalnummer: Udlændinge- og Integrationsmin., j.nr. 2019-15565

Fremsat den 12. december 2019 af udlændinge- og integrationsministeren (Mattias Tesfaye)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om dansk indfødsret og lov om udenrigstjenesten

(Børns erhvervelse af statsborgerskab i områder med indrejse- og opholdsforbud, vandelskrav for bipersoner, fortabelse af dansk indfødsret og begrænsning af adgang til bistand fra udenrigstjenesten m.v.)

Udlændinge- og Integrationsministeriet

§ 1

I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1029 af 10. juli 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1735 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 173 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1057 af 24. oktober 2019, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 1, stk. 1,* indsættes efter "er dansk": "jf. dog stk. 2".

2. I *§ 1* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, erhverver ikke dansk indfødsret ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. I *§ 2, 1. pkt.*, indsættes efter "barn": ", som er født inden den 1. juli 2014,".

4. I *§ 5* indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Det er endvidere en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles over for den erklærende.«

5. I *§ 6, stk. 2,* indsættes efter "§ 5": ", stk. 1".

6. I *§ 6, stk. 2,* indsættes som *2. pkt.*:

»Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles over for den, der naturaliseres.«

7. To steder i *§ 8, stk. 1, 1. pkt.,* og i *§ 8 A* ændres "der" til: "som".

8. *§ 8, stk. 2*, affattes således:

»Taber nogen sin indfødsret efter denne bestemmelse, kan også vedkommendes barn tabe indfødsretten, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre barnet derved bliver statsløst.«

Udenrigsministeriet

§ 2

I lov om udenrigstjenesten, jf. lov nr. 150 af 13. april 1983, som ændret i lov nr. 331 af 14. maj 1997, § 1 i lov nr. 410 af 6. juni 2002, lov nr. 753 af 2. juni 2015 og lov nr. 316 af 25. april 2018, foretages følgende ændring:

1. I *§ 1* indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Udenrigstjenestens bistand til en person kan afskæres eller begrænses, når der er grund til at antage, at den pågældende uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2020.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 4, og § 3, stk. 3, finder ikke anvendelse på erklæringer, der er afgivet over for Statsforvaltningen eller Udlændinge- og Integrationsministeriet før lovens ikrafttræden. For sådanne erklæringer finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. Tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af den tidligere gældende § 7 i lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 af lov om dansk indfødsret, og som ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og afgivelse af erklæring, erhverver dansk indfødsret ved inden den 1. september 2020 over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom. For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, er det i tilfælde, hvor der ikke ved det fyldte 22. år er truffet en afgørelse i medfør af § 8 i lov om dansk indfødsret, endvidere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år har haft bopæl her i riget eller haft ophold her i riget af sammenlagt mindst 1 års varighed. Erhverver en tidligere dansk statsborger indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af 1. pkt., tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret. Det er endvidere en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles over for den erklærende.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de henholdsvis færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
2.1. Ændring af reglerne om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødsel
2.1.1. Gældende ret
2.1.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.2. Vandelskrav for bipersoner
2.2.1. Gældende ret
2.2.1.1. Grundlovens § 44
2.2.1.2. De gældende erklæringsbestemmelser
2.2.1.2.1. Erklæringsbestemmelser i indfødsretsloven
2.2.1.2.2. Erklæringsbestemmelser i lov om dobbelt statsborgerskab
2.2.1.2.3. Børns erhvervelse af statsborgerskab som bipersoner i erklærings- og naturalisationssager
2.2.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.3. Fortabelse af dansk statsborgerskab – EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes
2.3.1. Gældende ret
2.3.1.1. Fortabelse af dansk indfødsret
2.3.1.2. Frakendelse af indfødsretten ved svig
2.3.2. EU-Domstolens dom i sagen C221/17 Tjebbes
2.3.3. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.4. Indførelse af mulighed for at begrænse retten til bistand fra udenrigstjenesten
2.4.1. Gældende ret
2.4.1.1. Personkredsen udenrigstjenesten yder bistand til
2.4.1.2. Omfanget af bistand fra udenrigstjenesten
2.4.2. Udenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.4.2.1. Baggrunden for den foreslåede bestemmelse
2.4.2.2. Personkredsen omfattet af lovændringen
2.4.2.3. Begrænsningen eller afskæringen af bistand fra udenrigstjenesten
3. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser
3.1. Ændring af reglerne om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødsel
3.1.1. Grundloven
3.1.2. Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)
3.1.3. FN's konvention af 1961 om begrænsning af statsløshed (statsløsekonventionen)
3.1.4. FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen)
3.1.5. FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder
3.1.6. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)
3.2. Vandelskrav for bipersoner
3.2.1. Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)
3.3. Fortabelse – EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes
3.3.1. Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)
3.4. Indførelse af mulighed for at begrænse retten til bistand fra udenrigstjenesten
3.4.1. Wienerkonventionen af 24. april 1963 om konsulære forbindelser
3.4.2. Flygtninge- og statsløsekonventionerne
3.4.3. Det nordiske samarbejde

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen ønsker ikke, at børn, der fødes i de områder, hvor en terrororganisation er part i en væbnet konflikt, automatisk bliver danske statsborgere. Disse børn fødes af forældre, som har vendt Danmark og de danske værdier ryggen, og børnene vokser ikke op under forhold, hvor det kan forventes, at der bliver skabt en samhørighed med Danmark og de danske værdier.

Regeringen ønsker også at afholde personer fra at rejse ind i områder med indrejse- og opholdsforbud.

På denne baggrund foreslår Udlændinge- og Integrationsministeriet med lovforslaget, at børn, der fødes i områder, hvor det er ulovligt at indrejse eller opholde sig, ikke automatisk får dansk statsborgerskab ved fødslen, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.1.

Regeringen ønsker ikke, at kriminelle børn af personer, der erklærer sig danske eller bliver naturaliserede, erhverver dansk statsborgerskab sammen med forælderen.

I dag stilles der ikke et vandelskrav til bipersoner til en person, der erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring.

I naturalisationssager undtages kriminelle bipersoner efter fast praksis fra forælderens naturalisation ved en angivelse herom på lovforslaget om indfødsrets meddelelse.

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår på den baggrund, at det ved lov fastsættes, at et barn kun erhverver dansk statsborgerskab med barnets forældre, hvis barnet opfylder det samme vandelskrav, som der stilles over for forælderen. Dette krav skal gælde både for børn af personer, der erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring og for børn af personer, der bliver naturaliseret. Den foreslåede ændring for så vidt angår børn af personer, som naturaliseres, vil indebære, at vandelskravet reguleres på samme måde som de øvrige forudsætninger, som bipersoner skal opfylde efter indfødsretsloven. For børn af erklærende vil det være en ny forudsætning, der skal opfyldes.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.2.

EU-Domstolen har den 12. marts 2019 afsagt en dom vedrørende nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab (EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes).

EU-Domstolen anfører bl.a. – i overensstemmelse med sin tidligere dom af 2. marts 2010 i sag C-135/08, Rottmann – at situationen for en unionsborger, der kun har statsborgerskab i en enkelt medlemsstat, og som ved fortabelsen af medlemslandets statsborgerskab derfor samtidig fortaber sin status som unionsborger og de rettigheder, der er knyttet hertil, efter sin natur og sine konsekvenser er omfattet af EU-retten. Medlemsstaterne skal derfor ved udøvelsen af deres kompetence vedrørende statsborgerskab i disse sager overholde EU-retten.

EU-Domstolen anfører endvidere, at det er lovligt, at en medlemsstat under udøvelsen af sin kompetence til at fastlægge betingelser for erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab antager, at statsborgerskabet er udtryk for, at der består en reel tilknytning mellem medlemsstaten og dens statsborgere, og at manglende reel tilknytning knyttes til fortabelse af statsborgerskabet. Det er endvidere lovligt, at en medlemsstat søger at beskytte det forhold, at der inden for samme familie er det samme statsborgerskab.

Myndighederne skal imidlertid ifølge dommens præmis 40 undersøge, om fortabelsen af statsborgerskab i den pågældende medlemsstat, når denne medfører fortabelse af status som unionsborger og de rettigheder, der følger heraf, overholder proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne heraf for den berørte person og i givet fald for den pågældendes familiemedlemmer i forhold til EU-retten.

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse indebærer dommen, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet. Ministeriet vil således skulle foretage en vurdering af, om virkningerne i forhold til EU-retten af fortabelsen af unionsborgerskabet er proportionale med formålet med fortabelsen (dvs. hensynet til, at der består et reelt tilknytningsforhold mellem danske statsborgere og Danmark).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har vurderet, at en efterlevelse af dommen vil kræve en ændring af bestemmelsen om børns fortabelse af dansk indfødsret i indfødsretslovens § 8, stk. 2, og bemærkningerne hertil, samt en præcisering af § 8, stk. 1, og § 8 A.

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår på den baggrund, at § 8, stk. 2 ændres, og at bemærkningerne til § 8, stk. 1 og § 8 A præciseres. Ændringen i § 8, stk. 2 indebærer, at det vil fremgå, at børn ikke automatisk fortaber deres indfødsret, hvis forælderen fortaber sin indfødsret efter bestemmelsen, men at børn kan fortabe deres indfødsret på baggrund af en konkret vurdering. For det andet indebærer præciseringen af § 8, stk. 1, at Udlændinge- og Integrationsministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret skal inddrage en række momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har endvidere vurderet, at de EU-retlige rammer for vurderingen af, hvornår et statsborgerskab kan fratages, som fastlægges i Tjebbes-dommen, også er relevante i forbindelse med frakendelse af statsborgerskab ved dom i medfør af indfødsretslovens § 8 A (om frakendelse pga. svig), og at denne bør præciseres i forlængelse af dommen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår på den baggrund, at det præciseres, at det i sager om frakendelse af dansk statsborgerskab i medfør af indfødsretslovens § 8 A, hvor frakendelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal indgå i vurderingen, om frakendelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes arbejds- og familieliv i forhold til EU-retten.

Det bemærkes i den forbindelse, at Udlændinge- og Integrationsministeriet også har vurderet, at de EU-retlige rammer for vurderingen af, hvornår et statsborgerskab kan fratages, som fastlægges i Tjebbes-dommen, også er relevante i forbindelse med frakendelse af statsborgerskab ved dom i medfør af indfødsretslovens § 8 B. Dette er allerede blevet præciseret i bemærkningerne til denne bestemmelse, jf. pkt. 2.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 38 af 22. oktober 2019.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.3.

Regeringen finder, at de såkaldte fremmedkrigere, som har kæmpet imod danske værdier om demokrati og frihed, er uønskede i Danmark. Da de forlod Danmark, vendte de den danske stat ryggen, og kan nu ikke med rimelighed forvente, at den danske udenrigstjeneste yder dem bistand i udlandet. Efter regeringens opfattelse bør der derfor som led i den samlede danske indsats mod fremmedkrigere sikres mulighed for at afskære eller begrænse fremmedkrigeres adgang til konsulær bistand og anden bistand fra udenrigstjenesten.

Behovet for en lovændring er aktualiseret af, at situationen i det nordøstlige Syrien har ændret sig efter den tyrkiske offensiv, som blev indledt i oktober 2019. Det er således muligt, at udviklingen vil føre til en normalisering af Udenrigsministeriets muligheder for at yde konsulær bistand i området.

Dette er baggrunden for, at regeringen med lovforslaget ønsker at give udenrigstjenesten en lovbestemt mulighed for at afskære eller begrænse adgangen til bistand for fremmedkrigere.

Der henvises til lovforslagets pkt. 2.4.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Ændring af reglerne om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved fødsel

2.1.1 Gældende ret

Det følger af § 1, stk. 1, i indfødsretsloven, at et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.

Indfødsretsloven § 1 blev ændret til den nuværende affattelse ved lov nr. 729 af 25. juni 2014 og trådte i kraft 1. juli 2014. Før ikrafttræden af denne lov erhvervede et barn født uden for ægteskab kun dansk indfødsret efter sin far, hvis barnet var født her i riget.

Det følger af indfødsretslovens § 2, at har et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Indfødsretslovens § 2 har alene betydning for børn født før 1. juli 2014, idet et barn, som er født 1. juli 2014 eller derefter af en dansk far, vil have erhvervet dansk indfødsret fra fødslen, uanset om det er født i ægteskab og uanset om det er født her i landet.

Det følger af straffelovens § 114 j, stk. 1, at den, der har dansk indfødsret eller bopæl i den danske stat, og som uden tilladelse indrejser eller opholder sig i et område som nævnt i stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år, jf. dog stk. 2. Det følger af stk. 2, at stk. 1 ikke gælder for indrejse og ophold som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv.

Ved bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2016, der trådte i kraft den 30. september 2016, blev det i medfør af straffelovens § 114 j, stk. 3-5, fastsat, i hvilke områder indrejse og ophold var forbudt. Bekendtgørelsen er afløst af bekendtgørelse nr. 708 af 6. juli 2019, der trådte i kraft den 11. juli 2019.

Bekendtgørelsen fastlægger bl.a. de forbudsbelagte konfliktområder, som er omfattet af indrejse- og opholdsforbuddet i straffelovens § 114 j, stk. 1. Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2, at Dayr Az Zawr-provinsen og Idlib-provisen i Syrien er omfattet af indrejse- og opholdsforbuddet.

Det følger videre af straffelovens § 114 j, stk. 3, bl.a., at justitsministeren efter forhandling med udenrigsministeren og forsvarsministeren kan fastsætte regler om, at et område, hvor en gruppe eller sammenslutning som nævnt i § 114 e er part i en væbnet konflikt, skal være omfattet af stk. 1.

Det følger endelig af straffelovens § 114 j, stk. 4, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger til det, efter ansøgning tillader, at en person indrejser eller opholder sig i et område som nævnt i stk. 1, hvis indrejsen eller opholdet har et anerkendelsesværdigt formål. En tilladelse kan omfatte en gruppe af personer, der er tilknyttet en bestemt virksomhed eller organisation m.v.

2.1.2 Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Regeringen ønsker ikke, at børn, der fødes i de områder, hvor en terrororganisation er part i en væbnet konflikt, automatisk bliver danske statsborgere. Disse børn fødes af forældre, som har vendt Danmark og de danske værdier ryggen, og børnene vokser ikke op under forhold, hvor det kan forventes, at der bliver skabt en samhørighed med Danmark og de danske værdier.

Regeringen ønsker også at afholde personer fra at rejse ind i områder med indrejse- og opholdsforbud.

På den baggrund foreslås en undtagelse til indfødsretslovens § 1, stk. 1, som vil medføre, at børn, der fødes i disse områder, som udgangspunkt ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen i de tilfælde, hvor forælderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i et område omfattet af straffelovens indrejse- og opholdsforbud, jf. § 114 j, stk. 3, medmindre barnet derved bliver statsløst. Undtagelsen vil ikke generelt påvirke børn født i udlandet af danske statsborgere, men vil være afgrænset til konfliktområderne.

Med den foreslåede undtagelse vil børn, der fremover fødes i disse områder, hvor der kræves tilladelse for at indrejse eller opholde sig i, ikke automatisk blive danske statsborgere efter deres danske forælder, når den danske forælder er indrejst eller opholder sig i området i strid med forbuddet, medmindre barnet derved bliver statsløst. Forælderen skal være indrejst eller opholde sig i strid med et forbud. Hvis forælderen for eksempel er indrejst og udrejst af området igen, før forbuddet trådte i kraft, vil forælderen ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede undtagelse til indfødsretslovens § 1, stk. 1, vil ikke omfatte børn, der fødes af forældre, der indrejser eller opholder sig i det pågældende område som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international tjeneste eller hverv, jf. § 114 j, stk. 2. Bestemmelsen indebærer, at forbuddet i § 114 j, stk. 1, ikke gælder for indrejse og ophold, der sker som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv.

Hvis begge forældre til barnet er danske statsborgere, men kun den ene forælder er indrejst eller opholder sig uden tilladelse i et område med indrejse- og opholdsforbud, vil barnet blive dansk efter den anden forælder.

Det vil alene være børn født efter lovens ikrafttrædelse, der ikke automatisk erhverver dansk indfødsret efter den foreslåede bestemmelse, og det er desuden en forudsætning, at barnet ikke bliver statsløst.

Det afgørende for barnets erhvervelse af dansk indfødsret vil således være, hvilke områder der på tidspunktet for barnets fødsel er omfattet af indrejse- og opholdsforbuddet efter straffelovens § 114 j, stk. 1. Dette indebærer, at områderne vil kunne ændre sig, såfremt den gældende bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2016, der bl.a. fastlægger de forbudsbelagte konfliktområder, afløses af en ny bekendtgørelse.

Det bemærkes, at der efter den europæiske konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (herefter statsborgerretskonventionen) er en generel forpligtelse til at lette erhvervelsen af indfødsret for bl.a. børn af forældre, hvoraf den ene er i besiddelse af statsborgerret i landet se afsnit 3.1.2. Der findes allerede en lempet adgang for naturalisation for ansøgere af dansk afstamning. Det følger således af § 13 i cirkulæreskrivelse af 14. september 2018 om naturalisation, at for bl.a. personer af dansk afstamning kan de almindelige opholdskrav lempes. Det følger videre af bilag 1, pkt. 4, til cirkulæreskrivelsen, at

ansøgere af dansk afstamning kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter 2 års uafbrudt ophold her i landet, hvis den ene eller begge ansøgerens forældre var danske statsborgere ved fødslen, ansøgeren er indrejst her til landet inden det fyldte 20. år, og ansøgeren er fyldt 18 år ved ansøgningens indgivelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, samt bemærkningerne hertil.

Det foreslås endvidere, at indfødsretslovens § 2, 1. pkt., ændres således, at det alene vil være børn født inden den 1. juli 2014, der vil kunne erhverve dansk indfødsret i medfør af bestemmelsen ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab.

Det vil herved undgås, at de børn, regeringen ikke ønsker opnår dansk indfødsret ved fødslen, opnår dansk indfødsret ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, i tilfælde hvor barnet har en dansk far og en udenlandsk mor.

Forud for den 1. juli 2014 erhvervede et barn født uden for ægteskab, hvor kun faren var dansk, alene dansk indfødsret, hvis barnet var født her i landet. Børn født i udlandet blev således ikke danske statsborgere. For børn født den 1. juli 2014 eller senere, og som ikke er født i et område omfattet af den foreslåede undtagelse, vil det ikke have betydning, at der indføres en skæringsdato for anvendelsen af § 2, idet disse børn vil have erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, uanset om de er født i eller uden for ægteskab og i eller uden for Danmark.

Den foreslåede ændring til indfødsretslovens § 2, 1. pkt., vil derimod få betydning for børn, der er født af en dansk far og udenlandsk mor, og som på grund af den foreslåede undtagelse til § 1, stk. 1, i indfødsretsloven ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen. Disse børn vil således ikke kunne opnå dansk indfødsret ved, at forældrene efterfølgende indgår ægteskab.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, samt bemærkningerne hertil.

2.2. Vandelskrav for bipersoner

2.2.1 Gældende ret

2.2.1.1 Grundlovens § 44

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få dansk statsborgerskab uden ved lov (naturalisation). Bestemmelsen indebærer et delegationsforbud, og det kan således ikke overlades til administrative myndigheder eller domstolene at træffe afgørelse om tildeling af dansk statsborgerskab til udenlandske statsborgere og statsløse personer.

Grundlovens § 44, stk. 1, er ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelser om, at dansk statsborgerskab automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede. Således er der f.eks. i den gældende indfødsretslov fastsat regler om, i hvilke tilfælde dansk statsborgerskab erhverves ved fødslen, jf. § 1, ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, jf. § 2, og ved adoption, jf. § 2 A.

Grundlovens § 44, stk. 1, anses heller ikke for at være til hinder for fastsættelse af bestemmelser om, at udlændinge kan erhverve dansk statsborgerskab ved at erklære, at nogle bestemte i loven fastsatte betingelser er opfyldt. Sådanne bestemmelser om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring fremgår af henholdsvis indfødsretslovens §§ 3 og 4 og § 3 i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret). Der henvises til pkt. 2.2.2. nedenfor.

Myndighederne træffer således ikke afgørelse om tildeling af dansk statsborgerskab, men har blot til opgave at konstatere, at den pågældende opfylder de betingelser, som er fastsat i loven.

Hvis betingelserne for at afgive erklæring ikke er til stede, kan dansk statsborgerskab kun tildeles ved, at den pågældende optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Lovforslag om indfødsrets meddelelse fremsættes i praksis to gange årligt af udlændinge- og integrationsministeren. Udformningen af lovforslagene sker på baggrund af retningslinjer fastlagt i en politisk aftale. Ved aftalen tilkendegiver et flertal i Folketinget, hvilke betingelser personer, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, skal opfylde.

I den forbindelse fastlægger partierne sædvanligvis også, under hvilke betingelser sager vil skulle forelægges for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på udvalgets stillingtagen til, om der i den enkelte sag bør meddeles dispensation fra de almindelige naturalisationsbestemmelser, som ansøgeren ikke måtte opfylde. Den pågældende vil i givet fald blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Personer, der er optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, vil således enten opfylde kravene i den gældende politiske aftale eller være meddelt dispensation af Folketingets Indfødsretsudvalg.

De gældende retningslinjer, herunder vandelskrav, er fastlagt i aftale af 29. juni 2018 om indfødsret, jf. cirkulæreskrivelse af 14. september 2018 om naturalisation.

2.2.1.2. De gældende erklæringsbestemmelser

2.2.1.2.1. Erklæringsbestemmelser i indfødsretsloven

De gældende bestemmelser i indfødsretsloven om erhvervelse af dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring fremgår af lovens §§ 3 og 4, hvorefter nordiske statsborgere og tidligere danske statsborgere under visse betingelser kan erhverve dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring herom.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 1, erhverver den, der er statsborger i Finland, Island, Norge eller Sverige og opfylder betingelserne i bestemmelsens stk. 2 eller 3, dansk statsborgerskab ved at afgive skriftlig erklæring herom over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 2, kan erklæring afgives af personer, der er fyldt 18 år, men endnu ikke 23 år, på erklæringstidspunktet har bopæl her i riget, har haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, er ustraffede og ikke er idømt foranstaltninger efter straffelovens kapitel 9 og ikke er sigtede for en straffelovsovertrædelse. I denne forbindelse sidestilles bopæl i et andet nordisk land med bopæl her i riget, dog kun i det omfang bopælstiden i det andet nordiske land ligger mindst 5 år forud for erklæringens afgivelse og før den erklærendes fyldte 16. år, jf. § 3, stk. 4.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 3, stk. 3, at erklæring kan afgives af personer, der har erhvervet statsborgerret i Finland, Island, Norge eller Sverige på anden måde end ved naturalisation, er fyldt 18 år, har haft bopæl her i riget i de sidste 7 år og ikke i løbet af denne tid er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf.

Efter indfødsretslovens § 3, stk. 5, kan personer, som på grund af en sigtelse for en lovovertrædelse ikke kan erhverve dansk statsborgerskab ved erklæring, jf. § 3, stk. 2, afgive ny erklæring inden for 1 år efter, at der er truffet endelig afgørelse i sagen, selv om den pågældende forinden er fyldt 23 år, hvis den pågældende ikke findes skyldig i lovovertrædelsen.

Det følger af indfødsretslovens § 4, stk. 1, at har nogen, som ved fødslen har erhvervet dansk indfødsret, og som har boet her i riget indtil det fyldte 18. år, mistet indfødsretten, generhverver pågældende, hvis pågældende har haft bopæl her i de sidste 2 år, indfødsretten ved at afgive skriftlig erklæring herom over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland. For så vidt angår kravet i § 4, stk. 1, om, at den erklærende skal have boet her i riget indtil det fyldte 18. år, ligestilles bopæl i et andet nordisk land indtil det fyldte 12. år med bopæl her i riget, jf. § 4, stk. 3.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 4, stk. 2, at den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, generhverver indfødsretten, når pågældende efter at have taget bopæl her i riget over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom.

2.2.1.2.2. Erklæringsbestemmelser i lov om dobbelt statsborgerskab

I lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret) blev der i tilknytning til indførelsen af fuld adgang til dobbelt statsborgerskab etableret to tidsbegrænsede overgangsordninger, hvorefter visse tidligere danske statsborgere og visse personer, der er optaget på en lov om indfødsrets meddelelse med krav om løsning, kan erhverve dansk indfødsret ved at afgive en skriftlig erklæring herom over for Udlændinge- og Integrationsministeriet, jf. lovens §§ 3 og 4.

Det følger af § 3, stk. 1, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), at tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af § 7 i indfødsretsloven og opfylder betingelserne i § 3, stk. 2 og 3, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), erhverver dansk indfødsret ved inden for 5 år fra lovens ikrafttræden over for Udlændinge- og Integrationsministeriet at afgive skriftlig erklæring herom.

Ifølge § 3, stk. 2, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret) kan erklæring efter stk. 1 afgives af tidligere danske statsborgere, der ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af det danske statsborgerskab og afgivelse af erklæring.

For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, er det i tilfælde, hvor der ikke ved det fyldte 22. år er truffet afgørelse i medfør af indfødsretslovens § 8, endvidere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år har haft bopæl her i riget eller har haft ophold her i riget af sammenlagt mindst 1 års varighed, jf. § 3, stk. 3, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret). Adgangen til at erhverve dansk statsborgerskab ved erklæring efter denne bestemmelse udløber den 31. august 2020, jf. lovens § 3, stk. 1.

Det følger endvidere af § 4 i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), at personer, der er optaget på lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse eller senere love om indfødsrets meddelelse med krav om løsning fra statsborgerretlige forhold til fremmede stater, og som ikke er blevet løst, erhverver dansk indfødsret ved inden for 2 år fra lovens ikrafttræden over for Statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom. Adgangen til at erhverve dansk statsborgerskab ved at afgive erklæring efter denne bestemmelse er udløbet, jf. lovens § 4.

2.2.1.2.3. Børns erhvervelse af statsborgerskab som bipersoner i erklærings- og naturalisationssager

Erhverver en person dansk statsborgerskab, omfatter statsborgerskabet i visse tilfælde også den pågældendes børn, herunder adoptivbørn.

Det følger således af indfødsretslovens § 5, stk. 1, at hvis en person erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. Er barnet undergivet fælles forældremyndighed, skal den anden forældremyndighedsindehaver meddele samtykke til, at barnet erhverver indfødsret med den erklærende. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Det følger endvidere af indfødsretslovens § 6, stk. 2, om naturalisation, at reglerne i indfødsretslovens § 5 tilsvarende finder anvendelse, hvis den, der naturaliseres, har børn, herunder adoptivbørn.

Herudover følger det af § 3, stk. 4, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), at indfødsretten, hvis en tidligere dansk statsborger erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af § 3, stk. 1, også tilkommer den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret efter bestemmelsen, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. Er barnet undergivet fælles forældremyndighed, skal den anden forældremyndighedsindehaver meddele samtykke til, at barnet erhverver indfødsret med den erklærende. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

De angivne forudsætninger for erhvervelse af statsborgerskab som biperson skal være opfyldt på tidspunktet for forælderens erhvervelse af statsborgerskab.

På denne baggrund vil et barn, som på tidspunktet for forælderens erhvervelse af dansk statsborgerskab ikke opfylder betingelserne oplistet i indfødsretslovens § 5 eller § 3, stk. 4, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), ikke blive dansk statsborger sammen med forælderen. Dette gælder uanset, at barnet ikke måtte være udtrykkeligt undtaget fra forælderens erhvervelse ved en angivelse herom i forbindelse med erklæringen eller på lovforslaget om indfødsrets meddelelse.

Et barn til en forælder, som er optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, vil, hvis barnet fylder 18 år under lovforslagets behandling, efter fast praksis således ikke blive undtaget fra forælderens naturalisation ved en angivelse herom på lovforslaget om indfødsrets meddelelse. Dette barn vil ikke være omfattet af forælderens naturalisation, da barnet ikke opfylder alderskravet. Det samme vil være tilfældet, hvis der ikke foreligger samtykke fra den anden forældremyndighedsindehaver, når den forælder, som naturaliseres, ikke har forældremyndigheden alene over barnet, hvis barnet er gift, hvis barnet ikke er bosat her i landet, eller hvis barnet ikke har lovligt ophold her i landet.

Der findes i den gældende lovgivning vedrørende erklæring om dansk statsborgerskab ikke et lovkrav om, at bipersoner ikke må have begået kriminalitet som forudsætning for, at bipersonen erhverver dansk statsborgerskab med forælderen.

Ved udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, stilles der efter Udlændinge- og Integrationsministeriets praksis et krav om, at bipersoner ikke må have begået de former for kriminalitet, som

almindeligvis udløser karenstid, eller som helt udelukker en ansøger om dansk statsborgerskab fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (vandelskravet). Kravet om vandel for bipersoner i naturalisationssager praktiseres på baggrund af indfødsretslovens § 6, stk. 3, og en tilkendegivelse fra Folketingets Indfødsretsudvalg fra 1997 om, at bipersoner, der er sigtede eller straffet af betydning for naturalisationssagen, skal undtages fra lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Ved lov nr. 1562 af 13. december 2016 om ændring af lov om dansk indfødsret blev § 6, stk. 3, indsat i indfødsretsloven. Det følger af bestemmelsen, at indfødsretsloven § 6, stk. 2, ikke finder anvendelse, hvis et barn, herunder adoptivbarn, ved lov undtages fra en forælders naturalisation. Loven trådte i kraft den 1. januar 2017. Ifølge bemærkninger, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 12 som fremsat, side 7, blev bestemmelsen i indfødsretslovens § 6, stk. 3, indsat for at lovfæste den praksis, som Folketingets Indfødsretsudvalg i 1997 besluttede skulle gælde for bipersoner, der er sigtede eller straffet af betydning for naturalisationssagen. Ud fra retssikkerhedsmæssige overvejelser fandt man det hensigtsmæssigt, at det blev lovfæstet, at børn ved lov kan undtages en forælders naturalisation og således ikke erhverver dansk statsborgerskab, uanset at forudsætningerne i indfødsretsloven var opfyldt for at erhverve dansk statsborgerskab som biperson til en forælder.

Lovændringen indebar, at hvor et barn ikke er angivet i lovforslag om indfødsrets meddelelse som undtaget, selvom barnet burde være blevet undtaget på grund af kriminalitet eller efter forælderens ønske, vil barnet være omfattet af forælderens naturalisation og dermed erhverve dansk statsborgerskab som biperson – uanset at en eventuel manglende undtagelse skyldes fejl i forbindelse med behandlingen af lovforslaget eller ukendskab til kriminalitet.

2.2.2 Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås indført et vandelskrav for bipersoner til personer, der erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring.

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse er det uhensigtsmæssigt, at der ikke eksisterer et vandelskrav for bipersoner til personer, der erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring, og at kriminelle børn derved kan blive danske statsborgere.

Udlændinge- og Integrationsministeriet finder det mest hensigtsmæssigt, at børn skal opfylde det samme vandelskrav som forælderen, ligesom det i dag er tilfældet i naturalisationssagerne. Lovforslaget gennemfører således et princip om, at børn skal opfylde det samme vandelskrav som forælderen, hvis barnet skal erhverve dansk statsborgerskab som biperson.

Endvidere finder Udlændinge- og Integrationsministeriet det uhensigtsmæssigt, at vandelskravet i naturalisationssager vedrørende bipersoner ikke administreres som de øvrige betingelser, som stilles til bipersoner, og at det på denne baggrund er en forudsætning for undtagelse af det pågældende barn, at det angives i lovforslaget, som forælderen anføres i.

Den foreslåede ændring af indfødsretsloven vil medføre, at en biperson ikke bliver dansk statsborger, hvis vedkommende ikke opfylder det samme vandelskrav, som der stilles til forælderen. Der vil ikke længere være et krav om, at bipersonen udtrykkeligt skal være undtaget i et lovforslag om indfødsrets meddelelse for ikke at erhverve dansk statsborgerskab sammen med sin forælder i de tilfælde, hvor bipersonen ikke opfylder vandelskravet. Denne ændring skal ses i lyset af den særlige ordning med en biperson, som følger hovedpersonens ansøgning om naturalisation, og som således skal opfylde betingelserne i indfødsretsloven på tidspunktet for hovedpersonens erhvervelse af statsborgerskab. Fremover vil vandelskravet for bipersoner i naturalisationssager blive administreret i overensstemmelse med de øvrige forudsætninger, som fremgår af § 5 i indfødsretsloven.

Den foreslåede ændring vil medføre, at Udlændinge- og Integrationsministeriet fremadrettet ikke længere vil undtage bipersoner fra deres forældres naturalisation ved at angive dette på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, medmindre en forælder eksempelvis har tilkendegivet, at et barn ikke skal være omfattet af naturalisationen. Den nuværende praksis ved udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvorved barnet i lovforslaget angives som undtaget naturalisationen, hvis barnet har begået kriminalitet, vil således ikke blive videreført.

Fremover vil Udlændinge- og Integrationsministeriet ved udarbejdelsen af lovforslag om indfødsrets meddelelse i bemærkningerne til lovforslaget anføre, hvilken cirkulæreskrivelse de enkelte ansøgeres sager er behandlet efter, og hvilket vandelskrav, de har skullet opfylde for at blive optaget på det pågældende lovforslag.

Det bemærkes i øvrigt, at et barn, der ikke automatisk erhverver dansk indfødsret som biperson til en forælder, ikke er udelukket fra at erhverve dansk indfødsret. I visse situationer har børn selv mulighed for at søge dansk indfødsret som hovedpersoner, og barnet vil endvidere have mulighed for selv at søge efter de almindelige betingelser for opnåelse af dansk indfødsret, når barnet fylder 18 år.

2.3. Fortabelse af dansk indfødsret – EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes

2.3.1 Gældende ret

2.3.1.1. Fortabelse af dansk indfødsret

Efter indfødsretslovens § 8, stk. 1 taber den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.

Indfødsretten fortabes således ikke, hvis den pågældende på et tidspunkt inden det fyldte 22. år har haft bopæl i Danmark.

Bopæl i andet nordisk land i mindst 7 år sidestilles med bopæl i Danmark, og således kan bopæl i et andet nordisk land i sig selv medføre, at dansk indfødsret ikke fortabes.

Selvom en person aldrig har haft bopæl her i landet, fortabes dansk indfødsret efter praksis på området ikke, hvis den pågældende inden sit 22. år har opholdt sig samlet mere end et år i Danmark. I disse tilfælde anses opholdstiden i sig selv at indebære, at den pågældende har samhørighed med Danmark. Også kortere ophold kan indebære, at dansk indfødsret ikke fortabes, hvis opholdet er udtryk for særlig samhørighed med Danmark. Der kan være tale om højskoleophold, uddannelsesophold eller tilbagevendende ferieophold af nogen varighed.

Under omstændigheder, hvor dansk indfødsret efter bestemmelsen normalt ville fortabes, kan Udlændinge- og Integrationsministeriet efter ansøgning indgivet inden det 22. år tillade, at indfødsretten alligevel bevares. Bedømmelsen af, om indfødsretten alligevel kan bevares, afgøres konkret fra sag til sag. Der lægges ved bedømmelsen navnlig vægt på omfanget af ferieophold og lignende i Danmark, den pågældendes danskkundskaber og kontakten til Danmark i øvrigt, f.eks. gennem kommunikation med danske slægtninge eller kontakt til danske kredse i udlandet.

Fortabelse af dansk indfødsret i medfør af § 8 omfatter også den pågældendes børn, medmindre de derved bliver statsløse.

2.3.1.2. Frakendelse af indfødsretten ved svig

Det følger af indfødsretslovens § 8 A, at den, der i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret

har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, kan frakendes indfødsretten ved dom, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen.

Indfødsretslovens § 8 A blev indført ved lov nr. 193 af 5. april 2002 om ændring af indfødsretsloven og udlændingeloven (Frakendelse af dansk indfødsret erhvervet ved svig). Formålet med lovændringen var at indføre en mulighed for ved dom at frakende en person dansk statsborgerskab, hvis indfødsretten er erhvervet ved svig.

Det er udtømmende fastsat i artikel 7 i Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret, i hvilke situationer en stats lovgivning må indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab ex lege, hvilket vil sige ifølge loven, eller på foranledning af en kontraherende stat. Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra b, at fortabelse af statsborgerret kan ske, hvis retten er erhvervet gennem bedragerisk handlemåde, urigtige oplysninger eller fortielse af relevante forhold fra ansøgerens side.

Det fremgår af pkt. 3.1.6. i de almindelige bemærkninger til lov nr. 193 af 5. april 2002, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, side 656, at hvis betingelserne for frakendelse er opfyldt, vil den pågældendes indfødsret som hovedregel skulle frakendes. Bestemmelsen giver imidlertid mulighed for, at domstolene kan vurdere alle omstændigheder i den enkelte sag og i forbindelse hermed foretage en proportionalitetsvurdering, som kan føre til et andet resultat, jf. formuleringen "kan [...] frakendes". I den samlede vurdering vil der kunne indgå en række forskellige momenter. Der bør foretages en afvejning af forholdets grovhed over for en eventuel frakendelses indgribende betydning for den pågældende. Det bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet, jf. også lovforslagets § 2 (ændring af udlændingeloven) om generhvervelse af en opholdstilladelse, som tidligere er bortfaldet som følge af, at den pågældende fik dansk indfødsret.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at bestemmelsen ikke er begrænset således, at den kun kan anvendes over for personer med dobbelt statsborgerskab, men frakendelse af dansk indfødsret vil være mere indgribende over for den pågældende, hvis han eller hun derved bliver statsløs. Det kan således også indgå i rettens vurdering, om den pågældende person vil blive statsløs ved at miste sin danske indfødsret.

Nærmere regler om behandlingen af frakendelsessager er fastsat i indfødsretslovens § 8 D. Det følger heraf, at sager om frakendelse af dansk indfødsret på grund af svig indbringes for retten af anklagemyndigheden efter anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren. Påstand om frakendelse kan nedlægges i forbindelse med en straffesag, eller uden, at der samtidig nedlægges påstand om straf. Frakendelsessager føres i strafferetsplejens former, uanset om der samtidig er påstand om straf. Det indebærer bl.a., at anklagemyndigheden har bevisbyrden for de faktiske forhold, der begrunder frakendelsen, og at der skal beskikkes en forsvarer for den tiltalte.

2.3.2 EU-Domstolens dom i sagen C-221/17, Tjebbes

EU-Domstolen har den 12. marts 2019 afsagt dom i en præjudiciel sag vedrørende de nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab, sag C-221/17, Tjebbes.

Sagen udspringer af et præjudicielt spørgsmål fra den øverste domstol i forvaltningsretlige sager i Nederlandene, Raad van State, til EU-Domstolen om, hvorvidt de nederlandske regler for fortabelse af nederlandsk statsborgerskab er forenelige med bl.a. artikel 20 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (herefter TEUF). Det fremgår af TEUF artikel 20 bl.a., at enhver, der er statsborger i en medlemsstat, har unionsborgerskab, og at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og ikke træder i stedet for dette.

De nederlandske regler foreskrev, at en myndig person fortaber sit nederlandske statsborgerskab, hvis vedkommende også har udenlandsk statsborgerskab og i løbet af myndighedsalderen uden afbrydelse i en periode på ti år med besiddelse af begge statsborgerskaber har haft sin hovedbopæl uden for Nederlandene og uden for de områder, som EUF-traktaten finder anvendelse på. De nederlandske regler foreskrev endvidere, at en mindreårig i princippet fortaber sit nederlandske statsborgerskab, såfremt vedkommendes fader eller moder fortaber det nederlandske statsborgerskab i medfør af de førnævnte regler.

EU-Domstolen tager i dommen stilling til, om TEUF artikel 20, sammenholdt med artikel 7 om retten til respekt for bl.a. privatliv og familieliv og artikel 24 om børns rettigheder i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (herefter chartret) er til hinder for en ordning som den i hovedsagen omhandlede.

EU-Domstolen anfører bl.a. – i overensstemmelse med sin tidligere dom af 2. marts 2010 i sag C-135/08, Rottmann – at situationen for en unionsborger, der kun har statsborgerskab i en enkelt medlemsstat, og som ved fortabelsen af medlemslandets statsborgerskab derfor samtidig fortaber statussen som unionsborger og de rettigheder, der er knyttet hertil, efter sin natur og sine konsekvenser er omfattet af EU-retten. Medlemsstaterne skal derfor ved udøvelsen af deres kompetence vedrørende statsborgerskab i disse sager overholde EU-retten.

EU-Domstolen anfører endvidere, at det er lovligt, at en medlemsstat under udøvelsen af sin kompetence til at fastlægge betingelser for erhvervelse og fortabelse af statsborgerskab antager, at statsborgerskabet er udtryk for, at der består en reel tilknytning mellem medlemsstaten og dens statsborgere, og at manglende reel tilknytning knyttes til fortabelse af statsborgerskabet. Det er endvidere lovligt, at en medlemsstat søger at beskytte det forhold, at der inden for samme familie er det samme statsborgerskab.

Myndighederne skal imidlertid ifølge dommens præmis 40 undersøge, om fortabelsen af statsborgerskab i den pågældende medlemsstat, når denne medfører fortabelse af status som unionsborger og de rettigheder, der følger heraf, overholder proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne heraf for den berørte person og i givet fald for den pågældendes familiemedlemmer i forhold til EU-retten.

I den forbindelse fastslog EU-Domstolen i dommens præmis 41 følgende:

”Fortabelse ex lege af statsborgerskab i en medlemsstat vil være uforeneligt med proportionalitetsprincippet, såfremt de relevante nationale bestemmelser ikke på noget tidspunkt giver mulighed for en individuel prøvelse af de følger, som denne fortabelse har for de pågældende personer i forhold til EU-retten. ”

Domstolen angiver, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen af, om proportionalitetsprincippet er opfyldt (dommens pr. 44 ff.). Det fremgår bl.a., at det skal indgå i vurderingen, om fortabelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Sådanne følger kan ikke være hypotetiske eller eventuelle.

I den forbindelse fastslog EU-Domstolen bl.a. følgende (dommens præmis 44-46):

”44. En sådan undersøgelse kræver en vurdering af den berørte persons individuelle situation og af situationen for vedkommendes familiemedlemmer for at afgøre, om fortabelsen af statsborgerskab i den pågældende medlemsstat, når dette indebærer fortabelse af status som unionsborger, har følger, som uforholdsmæssigt – i forhold til det mål, som den nationale lovgiver forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Sådanne følger kan ikke være hypotetiske eller eventuelle.

45. I forbindelse med denne prøvelse af forholdsmæssigheden påhviler det navnlig de kompetente natio-

nale myndigheder og i givet fald de nationale retter at sikre, at en sådan fortabelse af statsborgerskab er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i chartret, og som Domstolen skal beskytte, og særligt retten til respekt for privatliv og familieliv, som er fastsat i chartrets artikel 7, idet denne artikel skal sammenholdes med forpligtelsen til at tage hensyn til barnets tarv, som anerkendes i chartrets artikel 24, stk. 2 (dom af 10.5.2017, Chavez-Vilchez m.fl., C-133/15, EU:C:2017:354, præmis 70).

46. Hvad angår de omstændigheder vedrørende den berørte persons individuelle situation, der kan være relevante for den vurdering, som de kompetente nationale myndigheder og de nationale retter skal foretage i den foreliggende sag, skal navnlig nævnes den omstændighed, at den berørte person efter fortabelsen ex lege af det nederlandske statsborgerskab og af sin status som unionsborger udsættes for begrænsninger i udøvelsen af sin ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, herunder i givet fald særlige vanskeligheder ved fortsat at rejse til Nederlandene eller en anden medlemsstat for dér at opretholde et reelt og regelmæssigt tilknytningsforhold til sine familiemedlemmer eller for dér at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse og tage de nødvendige skridt med henblik herpå. Relevant for denne vurdering er også dels den omstændighed, at den berørte person ikke har kunnet frasige sig sit statsborgerskab i en tredjestat og derfor er omfattet af anvendelsen af artikel 15, stk. 1, litra c), i lov om statsborgerskab, dels en alvorlig risiko for en væsentlig forværring af vedkommendes sikkerhed eller bevægelsesfrihed, som den berørte person ville blive udsat for som følge af, at vedkommende på det tredjelands område, hvor denne person er bosiddende, ikke har ret til konsulær beskyttelse i henhold til artikel 20, stk. 2, litra c), TEUF. ”

Det fremgår endvidere af dommen, at det i forbindelse med denne prøvelse af forholdsmæssigheden navnlig påhviler myndighederne og i givet fald retterne at sikre, at fortabelsen er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i chartret, herunder særligt retten til privatliv og familieliv, som er fastsat i artikel 7 i charteret. Denne rettighed skal sammenholdes med forpligtelsen til at tage hensyn til barnets tarv, som fremgår af chartrets artikel 24, stk. 2.

Det bemærkes, at der ved lov nr. 1057 af 24. oktober 2019 om ændring af lov om dansk indfødsret blev ændret i indfødsretslovens § 8 B. Følgende fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 38 som fremsat, side 6:

”Endelig skal det i sager, hvor fratagelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, indgå i vurderingen, om fratagelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen. Denne vurdering skal ligeledes foretages i sager om fratagelse efter indfødsretslovens § 8 A og § 8 B, stk. 1 og 2. ”

Denne ændring havde baggrund i EU-Domstolens dom i sagen C-221/17, Tjebbes, og havde til formål at bringe de lovgivningsmæssige rammer for proportionalitetsvurderingen i overensstemmelse med EU-retten.

2.3.3 Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som det fremgår af afsnit 2.3.2, finder EU-Domstolen i sagen C-221/17 Tjebbes, at myndighederne i sager, hvor fortabelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af unionsborgerskabet, skal undersøge, om fortabelsen overholder proportionalitetsprincippet for så vidt angår virkningerne heraf for den berørte person og i giver fald for den pågældendes familiemedlemmer i forhold til EU-retten, herunder om fortabelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til

det mål, som lovgivningen forfølger – bl.a. påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har vurderet, om dommen er til hinder for, at der opretholdes en ordning som den, der er fastlagt ved indfødsretslovens § 8, stk. 1, der indebærer, at danske statsborgere, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, skal indgive en ansøgning inden det fyldte 22. år for at bevare den danske indfødsret.

Som anført under pkt. 2.3.2 fastslog EU-Domstolen i dommens præmis 41:

"Fortabelse ex lege af statsborgerskab i en medlemsstat vil være uforeneligt med proportionalitetsprincippet, såfremt de relevante nationale bestemmelser *ikke på noget tidspunkt giver mulighed for en individuel prøvelse* af de følger, som denne fortabelse har for de pågældende personer i forhold til EU-retten. " (fremhævelse foretaget).

Spørgsmålet kan give anledning til tvivl, navnlig i lyset af de forskelle, der er mellem den nederlandske ordning, som var anledning til EU-Domstolens dom, og bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1. Der kan i den forbindelse navnlig henvises til, at den nederlandske ordning gav mulighed for løbende at bevare statsborgerskabet ved at indgive ansøgning om et rejsedokument eller andet dokument, der bekræfter det nederlandske statsborgerskab. Det bemærkes dog hertil, at den danske ordning inden det fyldte 22. år giver mulighed for en individuel prøvelse således som efterspurgt af EU-Domstolen, og at der med dommen tilsyneladende ikke stilles krav om, at en sådan prøvelse løbende skal være mulig. Det er på den baggrund Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at dommen ikke er til hinder for, at der opretholdes en ordning som den, der er fastlagt ved indfødsretslovens § 8, stk. 1, der indebærer, at danske statsborgere, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, skal indgive en ansøgning inden det fyldte 22. år for at bevare den danske indfødsret.

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering indebærer dommen imidlertid, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter end hidtil med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet. Ministeriet vil således skulle foretage en vurdering af, om virkningerne i forhold til EU-retten af fortabelsen af unionsborgerskabet er proportionale med formålet med fortabelsen (dvs. hensynet til, at der består et reelt tilknytningsforhold mellem danske statsborgere og Danmark).

Ved denne EU-retlige proportionalitetsvurdering vil skulle inddrages de forhold, som EU-Domstolen fastlægger nærmere ved dommens præmis 44 ff.

For så vidt angår børn til de personer, der fortaber det danske statsborgerskab efter bestemmelsen i indfødsretslovens § 8, stk. 1, og hvor barnet har erhvervet det danske statsborgerskab fra denne forælder, skal Udlændinge- og Integrationsministeriet fremover desuden i forbindelse med den individuelle undersøgelse af forælderens sag tage hensyn til barnets tarv som fastsat i chartrets artikel 24, jf. dommens præmis 47.

I praksis indebærer dommen med andre ord, at der ved vurderingen af en ansøgning om bevis for bevarelse af dansk indfødsret fra en ansøger også skal indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed

i EU. Hypotetiske eller eventuelle fremtidige ønsker om at opbygge familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning til én eller flere medlemsstater er som nævnt ikke relevante ved denne vurdering. Som nævnt ovenfor under afsnit 4.1 indgår der efter den hidtidige praksis imidlertid kun tilknytningsmomenter, der knytter sig til Danmark.

For så vidt angår sager om frakendelse eller fratagelse af indfødsret efter indfødsretslovens §§ 8 A og 8 B, hvor frakendelsen henholdsvis fratagelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal det indgå i vurderingen, om frakendelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes arbejds- og familieliv i forhold til EU-retten.

I en sådan vurdering skal således indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU. Hypotetiske eller eventuelle fremtidige ønsker om at opbygge familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning til én eller flere medlemsstater er ikke relevante ved denne vurdering.

Det vil bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, hvor tungt disse konsekvenser vejer i frakendelsesvurderingen.

Folketingets Indfødsretsudvalg blev orienteret om vurderingen af dommens betydning for de danske regler og praksis knyttet hertil ved brev af 11. oktober 2019 (IFU Alm. del – bilag 6). Det fremgår heraf bl.a., at der er behov for hurtigst muligt at ændre indfødsretslovens § 8, således at bestemmelsens ordlyd og bemærkninger i relevant omfang bringes i overensstemmelse med EU-retten. Det fremgår endvidere, at bemærkningerne til indfødsretslovens § 8 A og § 8 B vil bliver præciseret.

Regeringen foreslår som opfølgning herpå, at indfødsretslovens § 8, stk. 2 ændres, og at bemærkningerne til § 8, stk. 1 og § 8 A præciseres.

Med forslaget fremgår det for det første, at børn ikke automatisk fortaber deres indfødsret, hvis forælderen fortaber sin indfødsret efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, men at børn *kan* fortabe deres indfødsret. Det vil således være op til en konkret vurdering i den enkelte sag, da der i et sådant tilfælde skal foretages en selvstændig konkret vurdering af virkningerne heraf i forhold til EU-retten, herunder om der foreligger omstændigheder, som gør, at følgerne af fortabelsen ikke er i barnets tarv. I denne vurdering skal bl.a. indgå chartrets artikel 7 (retten til respekt for bl.a. familielivet) og artikel 24 (om børns rettigheder).

For det andet præciseres det, at Udlændinge- og Integrationsministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 skal inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet.

Det præciseres med disse ændringer, at Udlændinge- og Integrationsministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet, og at et barn af en forælder, der inden det fyldte 22. år ansøger om at bevare dansk statsborgerskab, ikke automatisk fortaber dansk statsborgerskab sammen med forælderen, hvis fortabelsen samtidig medfører fortabelse af barnets unionsborgerskab.

For det tredje præciseres det, så det i sager om frakendelse af dansk statsborgerskab i medfør af

indfødsretslovens § 8 A, hvor frakendelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal indgå i vurderingen, om frakendelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes arbejds- og familieliv i forhold til EU-retten. Det anføres i den forbindelse, at der i en sådan vurdering skal indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU. Hypotetiske eller eventuelle fremtidige ønsker om at opbygge familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning til én eller flere medlemsstater er ikke relevante ved denne vurdering.

Ændringerne af § 8, stk. 1, og § 8 A og bemærkningerne hertil er – som det fremgår – præciseringer. Det skyldes, at myndighederne allerede har iværksat de nødvendige skridt med henblik på at sikre, at bestemmelserne allerede forud for lovændringen administreres i overensstemmelse med Tjebbes-dommen.

Det bemærkes i den forbindelse også, at der ved lov nr. 1057 af 24. oktober 2019 om ændring af lov om dansk indfødsret blev ændret i indfødsretslovens § 8 B. Følgende fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 38 som fremsat, side 6:

”Endelig skal det i sager, hvor fratagelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, indgå i vurderingen, om fratagelsen af statsborgerskab har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen. Denne vurdering skal ligeledes foretages i sager om fratagelse efter indfødsretslovens § 8 A og § 8 B, stk. 1 og 2. ”

Det vurderes på den baggrund, at der ikke som følge af Tjebbes-dommen er behov for at ændre § 8 B ved dette lovforslag.

2.4. Indførelse af mulighed for at begrænse bistand fra udenrigstjenesten

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Personkredsen udenrigstjenesten yder bistand til

Rammerne for udenrigstjenestens ydelse af bistand er fastsat i lov nr. 150 af 12. januar 1983 om udenrigstjenesten (udenrigstjenesteloven) med senere ændringer. Af denne lovs § 1, stk. 3, 1. pkt., følger, at udenrigstjenesten yder bistand til danske statsborgere, udlændinge med fast bopæl i Danmark, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere og ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande.

Personkredsen hvortil der ydes bistand, blev udvidet ved en lovændring i 2018 (lov nr. 316 af 25. april 2018 om ændring af lov om udenrigstjenesten), hvor ”udlændinge med fast bopæl i Danmark, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere og ikke repræsenterede unionsborgere i tredjelande” blev føjet til bestemmelsen. Baggrunden for lovændringen var et ønske om at implementere Rådets direktiv 2015/637/EU af 20. april 2015 om koordinations- og samarbejdsforanstaltninger for at lette konsulær beskyttelse af ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande og om ophævelse af afgørelse 95/553/EF, der formaliserede et allerede eksisterende samarbejde om konsulær bistand mellem EU-landene. Baggrunden for lovændringen var endvidere et ønske om at præcisere den personkreds, som udenrigstjenesten yder konsulær bistand til ud over danske statsborgere og ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande.

Det fremgår af forarbejderne til ændringsloven, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, side 6, at udenrigstjenesten bistår ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande på samme måde, som den vil behandle

danske statsborgere for så vidt angår ydelse af konsulær bistand. Det fremgår ligeledes af forarbejderne, at Rådets direktiv 2015/637/EU af 20. april 2015 ikke medfører en harmonisering af den konsulære bistand, som har forskellige traditioner i de enkelte EU-lande. Danmark følger således national praksis og yder den samme konsulære bistand til andre ikkerepræsenterede unionsborgere, som der ydes til danske statsborgere.

Udlændinge med fast bopæl i Danmark består blandt andet af anerkendte flygtninge og statsløse, som ikke kan opnå konsulær bistand fra deres eget hjemland. Danmark er forpligtet til at yde konsulær bistand til flygtninge og statsløse med fast bopæl i Danmark i medfør af artikel 25 i flygtningekonventionen af 28. juli 1951 samt artikel 25 i statsløsekonventionen af 28. september 1954. I det tilfælde, hvor en udenlandsk statsborger også har mulighed for at modtage konsulær bistand fra sit hjemland, aftales det i hver enkelt sag, om det er Danmark eller hjemlandet, der skal yde konsulær bistand. Wienerkonventionen af 24. april 1963 om konsulære forbindelser garanterer alene staters adgang til at yde konsulær bistand til egne statsborgere.

Udenrigstjenestens bistand til ikkerepræsenterede nordiske statsborgere følger af det nordiske samarbejde, herunder artikel 34 i Helsingforsaftalen af 23. marts 1962.

Endelig fremgår det af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, side 5, at Danmark efter fast praksis kan yde bistand til familiemedlemmer fra tredjelande uden selvstændig ret til bistand, som ledsager personer med ret til bistand.

Det gælder eksempelvis i forbindelse med assisteret udrejse og evakuering i krisesituationer. Karakteren af den nærmere bistand beror på en konkret vurdering af de nærmere omstændigheder, herunder hensynet til ikke at adskille familier i krisesituationer.

2.4.1.2. Omfanget af bistand fra udenrigstjenesten

Begrebet "bistand" og bistandens karakter er ikke nærmere defineret i udenrigstjenesteloven eller forarbejderne hertil. Udenrigstjenesten vurderer konkret i de enkelte sager, hvilken form for bistand, der bør ydes. Udenrigstjenestens ydelse af bistand – der i mange sager ofte vurderes og justeres løbende – har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Der skelnes grundlæggende mellem to former for bistand:
- Konsulær bistand, der forudsætter modtagerstatens (opholdslandets) accept. Det drejer sig om konsulær adgang, herunder adgang til fængselsbesøg, mv., jf. Wienerkonventionens artikel 36.
- Andre former for bistand, der ikke kræver modtagerstatens (opholdslandets) accept. Det drejer sig bl.a. om konktakt til pårørende, vejledning om advokatbistand, rejsevejledning, udstedelse af rejsedokumenter samt om bistand til andre danske myndigheder i f.eks. straffesager og æresrelaterede sager.

Der er fastlagt nærmere retningslinjer for udenrigstjenestens bistand i ministeriets interne borgerserviceinstruks. Instruksen fastlægger bl.a. retningslinjer for bistand til danskere ved midlertidigt ophold i udlandet, bistand til danskere med fast bopæl i udlandet, bistand i straffesager og bistand ved dødsfald mv.

Det er et gennemgående træk i borgerserviceinstruksen – og i udenrigstjenestens praksis – at karakteren og omfanget af bistanden i hver enkelt sag fastlægges ud fra en konkret, skønsmæssig vurdering af borgerens situation og de praktiske muligheder, herunder sikkerhedssituationen, ministeriets tilstedeværelse og omstændighederne i øvrigt. F.eks. fremgår det af borgerserviceinstruksen, at hyppigheden af besøg hos fængslede danskere må "bero på repræsentationens eget skøn under hensyntagen til omstændighederne i hver enkelt sag og lokale forhold i øvrigt".

Der ses imidlertid ikke at være eksempler på, at repræsentationens eget skøn har medført, at der ikke ydes nogen bistand, hvis det i øvrigt har været praktisk og sikkerhedsmæssigt muligt. Repræsentationens eget skøn i de enkelte sager har således typisk alene haft fokus på omfanget af bistanden, f.eks. hvor ofte der aflægges fængselsbesøg, eller i hvilket omfang der deltages i udvalgte retsmøder som neutral observatør, osv. I udøvelsen af dette skøn har borgerens situation – f.eks. afledt af helbred og/eller vilkårene under tilbageholdelsen – samt ressource- og sikkerhedshensyn typisk været tungtvejende.

Den omstændighed, at en person formodes at være fremmedkriger er ikke hidtil blevet inddraget som et hensyn, når udenrigstjenesten har fastlagt sin bistand i konkrete sager. Det skal bl.a. ses i lyset af tjenestens generelle praksis på det konsulære område, hvor der ikke lægges vægt på, hvordan et behov for bistand er opstået, herunder f.eks. hvilken form for kriminalitet en person er sigtet eller dømt for i fængslingssager.

Ved fastlæggelsen af karakteren og omfanget af den bistand, der ydes, sondres der ikke mellem, om bistanden ydes til danske statsborgere, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere, ikkerepræsenterede unionsborgere eller udlændinge med fast bopæl i Danmark.

Når den konsulære bistand ydes på sagsområder, der hører under andre ministerier – som f.eks. udstedelse af pas, udlændingesager og medvirken i sager, hvor der skal fastslås dansk indfødsret til børn – er de relevante retsgrundlag under andre ministeriers ressort afgørende for udenrigstjenestens bistand.

2.4.2. Udenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4.2.1 Baggrunden for den foreslåede bestemmelse

Som anført ovenfor er det ikke i udenrigstjenesteloven eller dens forarbejder angivet, hvilke hensyn der skal inddrages ved vurderingen af, om – og i givet fald på hvilken måde – der i konkrete sager skal ydes konsulær og anden bistand. Den omstændighed, at en person formodes at være fremmedkriger, er ikke hidtil blevet inddraget som et hensyn, når Udenrigsministeriet har fastlagt karakteren og omfanget af bistanden i konkrete sager.

For at skabe et sikkert grundlag for at kunne afskære eller begrænse den konsulære bistand til fremmedkrigere, er det derfor vurderingen, at det vil være nødvendigt at ændre udenrigstjenesteloven.

2.4.2.2 Personkredsen omfattet af lovændringen

Det foreslås i lovforslagets § 2, nr. 1, at der i lov om udenrigstjenesten indsættes en bestemmelse i lovens § 1, stk. 4, der udtrykkeligt giver udenrigstjenesten mulighed for at afskære eller begrænse bistand til personer, når der er grund til at antage, at de uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed.

Bestemmelsen vil i praksis blive anvendt på de personer, der i almindelig tale betegnes som fremmedkrigere. Det drejer sig bl.a. om de personer, der er udrejst af Danmark for at tilslutte sig en fjendtlig væbnet styrke i f.eks. Syrien eller Irak.

For så vidt angår de aktiviteter, der kan føre til afskæring eller begrænsning af udenrigstjenestens bistand bygger den foreslåede bestemmelse i første led på principperne i straffelovens § 114 j.

Straffelovens § 114 j kriminaliserer danske statsborgere og herboende udlændinge, der indrejser eller opholder sig i visse konfliktområder uden forudgående tilladelse. Hvilke områder indrejse- og opholdsforbuddet omfatter, er fastsat administrativt af justitsministeren, senest ved bekendtgørelse nr. 708 af 6. juli 2019 om forbud mod indrejse eller ophold i visse konfliktområder. Det drejer sig aktuelt om to syriske

provinser. Bestemmelsen gælder ikke for indrejse og ophold som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv. Politiet kan tillade, at en person indrejser eller opholder sig i et omfattet konfliktområde, hvis indrejsen eller opholdet har et anerkendelsesværdigt formål.

Udenrigstjenesten vil således kunne afskære eller begrænse bistanden til en person, hvis der er grund til at antage, at den pågældende er indrejst eller har opholdt sig i et af de særlige konfliktområder, som justitsministeren har udpeget i medfør af straffelovens § 114 j. En sådan antagelse vil kunne baseres på en række forskellige kilder, herunder oplysninger fra danske og udenlandske myndigheder. Desuden vil Udenrigsministeriet kunne inddrage oplysninger, der stammer fra den pågældende selv.

I bestemmelsens andet led vil der blive lagt vægt på, om en person har deltaget i aktiviteter i udlandet der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed.

Udtrykket »statens sikkerhed« omfatter især de interesser, der værnes af straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.).

Udtrykket »andre staters sikkerhed« omfatter alvorlige forbrydelser, som vil kunne bringe andre staters sikkerhed i fare. Det gælder bl.a. terrorisme, forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder.

Som et eksempel på aktiviteter, der i almindelighed må antages at kunne indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed, kan nævnes ophold i et konfliktområde i udlandet. Det gælder navnlig i relation til personer, der tager aktivt del i kamphandlingerne. Også personer, der opholder sig i et konfliktområde uden at tage aktivt del i kamphandlingerne, kan imidlertid blive udsat for en sådan påvirkning og forråelse, der kan øge deres evne eller vilje til at begå strafbare forhold. Det kan eksempelvis være tilfældet for personer, som opholder sig i en konfliktzone for at passe på familierne eller engagere sig i aktiviteter, der støtter de kæmpende. Som eksempel på sidstnævnte kan nævnes logistisk bistand.

Begrebet »konfliktområde« skal i denne henseende forstås som det geografiske område, hvor kampene foregår. Det bemærkes, at begrebet "konfliktområde" således skal forstås bredere end de særligt udpegede forbudsramte konfliktområder, der er fastsat af justitsministeren i medfør af straffelovens § 114 j, stk. 3, og dermed allerede i medfør af den foreslåede bestemmelses første led vil kunne bringe bestemmelsen i anvendelse.

Hvis en person har haft et anerkendelsesværdigt formål med et ophold i et konfliktområde, vil bestemmelsen ikke kunne anvendes. Som eksempel på ophold i et konfliktområde, der har et anerkendelsesværdigt formål kan nævnes deltagelse i væbnede konflikter som led i udsendelse for Forsvaret. Tilsvarende vil personer, der deltager i væbnede konflikter for et med Danmark allieret lands styrker, i almindelighed falde uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Et ophold i et konfliktområde som led i arbejdet for en anerkendt nødhjælpsorganisation har ligeledes et sådant anerkendelsesværdigt formål, at det ikke vil være omfattet af bestemmelsen. Også ophold i et konfliktområde som led i udførelsen af en persons (civile) arbejde vil som udgangspunkt falde uden for bestemmelsens anvendelsesområde.

Som et andet eksempel på aktiviteter, der i almindelighed må antages at kunne indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed, kan nævnes ophold i træningslejre hos yderligtgående politiske organisationer eller grupperinger, hvor deltagerne bl.a. trænes i militære færdigheder.

Udenrigstjenesten vil i praksis tage afsæt i ovenstående eksempler i sin vurdering af, om der er grund til at antage, at en person har deltaget i aktiviteter i udlandet, der i almindelighed må antages at kunne

indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed. Eksemplerne udgør dog ikke en udtømmende opregning af tilfælde, hvor udenrigstjenesten vil kunne begrænse eller afskære bistand.

Det vil bero på et skøn, om der i de enkelte sager foreligger tilstrækkeligt konkrete oplysninger til at opfylde det mistankekrav ("grund til at antage"), der gælder i forhold til deltagelse i de aktiviteter, der beskrives i bestemmelsen.

I praksis vil udenrigstjenestens skøn i vidt omfang basere sig på, om andre danske myndigheder har truffet afgørelser, dispositioner mv. vedrørende konkrete personer, der som altovervejende hovedregel vil betyde, at betingelserne i den foreslåede bestemmelse vil kunne anses for opfyldt.

Det kan f.eks. dreje sig om reglerne om inddragelse af pas og nægtelse af udstedelse af pas efter paslovens § 2, stk. 1, nr. 4. Har en person således fået sit pas inddraget eller nægtet udstedt, vil det kunne betyde, at den pågældende anses for omfattet af den foreslåede bestemmelse, og at udenrigstjenesten derfor vil kunne afskære eller begrænse bistanden til den pågældende.

Udenrigstjenesten vil ligeledes i praksis kunne afskære eller begrænse bistanden til personer, der er dømt eller varetægtsfængslet *in absentia* for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 (Landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og 13 (Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.).

Udenrigstjenesten vil efter omstændighederne også kunne inddrage udenlandske retsafgørelser eller oplysninger fra pålidelige udenlandske myndigheder, der giver grund til at antage, at den pågældende har deltaget i eller har til hensigt at deltage i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed.

Herudover vil der kunne opstå situationer, hvor udenrigstjenesten finder anledning til at overveje, om den foreslåede bestemmelse kan finde anvendelse i forhold til en konkret sag. Såfremt udenrigstjenesten ikke på det foreliggende grundlag kan vurdere, hvorvidt personen har deltaget i aktiviteter som beskrevet i den foreslåede bestemmelse, vil udenrigstjenesten kunne tage kontakt til Politiets Efterretningstjeneste (PET). PET tilvejebringer således oplysninger om fremmedkrigere, som led i varetagelsen af tjenestens opgaver med at forebygge, efterforske og modvirke handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for Danmark som et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund.

PET vil kunne være i besiddelse af relevante oplysninger om personer, der kan vurderes at have deltaget i aktiviteter, hvor dette kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed. Der kan dog være situationer, hvor PET ikke - eller kun i begrænset omfang - vil kunne videregive sådanne oplysninger af hensyn til disses karakter.

Hvis ikke der foreligger et af de nævnte objektive grundlag eller en vurdering fra PET eller andre relevante myndigheder, der giver grund til at antage, at en person har deltaget i aktiviteter, hvor dette kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed, vil udenrigstjenesten som udgangspunkt yde den sædvanlige bistand i overensstemmelse med ministeriets praksis.

Det bemærkes, at borgeres anmodninger om bistand fra udenrigstjenesten ofte vil skulle håndteres hurtigt, hvilket stiller krav til en hurtig og effektiv indhentelse af oplysninger fra relevante danske myndigheder, herunder PET mv. for at undgå situationer, hvor der ydes bistand til en person, der senere viser sig at være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

De børn, som er rejst med deres forældre til et konfliktområde – eller er født i konfliktområdet – vil fortsat kunne modtage bistand i overensstemmelse med udenrigstjenestens almindelige praksis, hvor bistanden ydes ud fra en konkret og skønsmæssig vurdering af den pågældendes situation og de praktiske

muligheder, herunder sikkerhedssituationen, udenrigstjenestens tilstedeværelse og omstændighederne i øvrigt. Det indebærer f.eks., at tjenesten vil kunne aflægge besøg hos de pågældende børn, hvis der er behov herfor, og det er sikkerhedsmæssigt muligt.

Der er ikke noget til hinder for, at udenrigstjenesten afskærer eller begrænser bistand til personer under 18 år, hvis der er grund til at antage, at de pågældende personer har deltaget i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed. Det vil dog – i modsætning til voksne – ikke være tilstrækkeligt for at anse et barn for omfattet af den foreslåede bestemmelse, at barnet er indrejst eller har opholdt sig i et konfliktområde uden anerkendelsesværdigt formål eller tilladelse, hvis barnet har ledsaget sine forældre eller andre voksne. Derimod vil det som udgangspunkt være tilstrækkeligt, hvis det må antages, en person under 18 år har modtaget våbentræning e.l.

Lovændringen vil gælde for hele den personkreds, der kan ydes bistand til i medfør af udenrigstjenestelovens § 1, stk. 3, dvs. danske statsborgere, udlændinge med fast bopæl i Danmark, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere og ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande.

2.4.2.3 Begrænsningen eller afskæringen af bistand fra udenrigstjenesten

I de tilfælde hvor det må antages, at en person uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter, der i almindelighed må antages at kunne indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed, foretager udenrigstjenesten en konkret vurdering af, hvad det bør føre til i forhold til udenrigstjenestens bistand til den pågældende.

Den omstændighed, at en person findes at være omfattet af lovforslaget, inddrages således i en samlet, konkret og skønsmæssig vurdering af sagen sammen med de øvrige relevante hensyn, jf. pkt. 2.4.1.2 I denne vurdering inddrager udenrigstjenesten ligeledes de hensyn, der eventuelt taler for at yde bistand. Udenrigstjenesten vil desuden inddrage andre myndigheder, som må spille en rolle ift. den tiltænkte bistand, herunder evt. en hjemkommune.

Det bemærkes, at visse dele af udenrigstjenestens bistand ikke reguleres af udenrigstjenesteloven, men af retsgrundlag under andre ministeriers ressort. Bistanden på sådanne sagsområder – f.eks. udstedelse af pas – vil derfor ikke blive direkte påvirket af den foreslåede lovændring.

Da udenrigstjenestens ydelse af konsulær og anden bistand som anført ovenfor under 2.4.1.2 har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, finder størstedelen af forvaltningslovens regler – eksempelvis om begrundelse og partshøring – i almindelighed ikke anvendelse, jf. forvaltningslovens § 2. Det skyldes bl.a., at udenrigstjenestens ydelse af bistand ofte vurderes og justeres løbende. Det kan dog ikke udelukkes, at udenrigstjenestens dispositioner i særlige tilfælde vil kunne udgøre afgørelser i forvaltningslovens forstand. Udenrigstjenesten vil under alle omstændigheder i videst muligt omfang søge at inddrage de personer, over for hvilke udenrigstjenesten overvejer at afskære eller begrænse bistanden i medfør af den foreslåede bestemmelse. Udenrigstjenesten vil således i videst muligt omfang gøre de pågældende personer bekendte med de oplysninger, som udenrigstjenesten inddrager i sagsoplysningen, herunder for at give de pågældende personer mulighed for at komme med eventuelle bemærkninger til oplysningerne.

Udenrigstjenestens dispositioner kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan prøves af Folketingets Ombudsmand og ved domstolene i overensstemmelse med de almindelige regler herfor.

3. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med grundloven og Danmarks internationale forplig-

telser. Nedenfor følger en kort gennemgang af forholdet til grundloven og de mest relevante konventioner på indfødsretsområdet.

3.1. Ændring af reglerne om erhvervelse af dansk indfødsret ved fødsel

3.1.1 Grundloven

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få dansk indfødsret uden ved lov (naturalisation). Bestemmelsen indebærer et delegationsforbud, og det kan således ikke overlades til administrative myndigheder eller domstolene at træffe afgørelse om tildeling af dansk indfødsret til udenlandske statsborgere og statsløse personer.

Grundlovens § 44, stk. 1, er ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at dansk indfødsret automatisk opnås, når visse faste kendsgerninger er til stede. Myndighederne træffer i sådanne tilfælde ikke afgørelse om tildeling af dansk statsborgerskab, men har blot til opgave at konstatere, at den pågældende opfylder de betingelser, som er fastsat i loven. Således er der f.eks. i den gældende indfødsretslov fastsat regler om, i hvilke tilfælde dansk indfødsret erhverves ved fødslen, jf. § 1, ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, jf. § 2, og ved adoption, jf. § 2 A.

Med lovforslaget foreslås det ændret, hvilke faste kendsgerninger der skal være til stede, før indfødsret automatisk opnås. Den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, vurderes derfor at være i overensstemmelse med grundlovens § 44, stk. 1.

3.1.2 Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 3, stk. 1, at enhver stat ifølge sin egen lovgivning fastsætter, hvem der er dens statsborgere.

Det følger af artikel 4, litra a og b, at enhver kontraherende stats regler om statsborgerret skal baseres på principperne om, at enhver har ret til at besidde statsborgerret, og at statsløshed skal undgås.

Det følger endvidere af artikel 6, stk. 1, litra a, at enhver kontraherende stat skal indrette sin lovgivning således, at dens statsborgerskab *ex lege* (dvs. automatisk ifølge lov) erhverves af børn født af forældre, hvoraf den ene på tidspunktet for barnets fødsel er i besiddelse af statsborgerret i den kontraherende stat, medmindre andet følger af landets nationale lovgivning vedrørende børn født i udlandet. Endvidere følger det af konventionens artikel 6, stk. 4, litra b, at en stat i sin nationale lovgivning skal lette erhvervelsen af indfødsret for bl.a., børn af forældre, hvoraf den ene er i besiddelse af statsborgerret i landet, idet de er omfattet af den i artikel 6, stk. 1, litra a, fastsatte undtagelse.

Det følger af artikel 6, stk. 4, litra c, i statsborgerretskonventionen, at enhver kontraherende stat i sin nationale lovgivning skal lette erhvervelsen af indfødsret for bl.a. børn af forældre, hvoraf den ene erhverver eller har erhvervet statsborgerret i landet.

Den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, omhandler alene børn født i udlandet. Herudover gælder der allerede en lempet adgang til at erhverve dansk indfødsret for personer af dansk afstamning i de nuværende retningslinjer for naturalisation (cirkulæreskrivelse af 14. september 2018 om naturalisation).

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede undtagelse ikke rejser spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionen.

3.1.3 FN's konvention af 1961 om begrænsning af statsløshed (statsløsekonventionen)

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, ikke rejser spørgsmål i forhold til statsløsekonventionen.

3.1.4 FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen)

Det følger af artikel 2 i børnekonventionen bl.a., at deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i konventionen, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion.

Det følger endvidere af artikel 7 i konventionen bl.a., at et barn fra fødslen skal have ret til at opnå et statsborgerskab. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af denne rettighed i overensstemmelse med statens nationale lovgivning og forpligtelser ifølge relevante internationale instrumenter på området, især hvis barnet ellers bliver statsløs.

Den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, ændrer ikke på erhvervelsen af dansk indfødsret for børn, der er født i Danmark.

For de børn, der bliver omfattet af undtagelsen, er der taget forbehold for, at børn fødes til statsløshed.

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede undtagelse ikke rejser spørgsmål i forhold til børnekonventionen.

3.1.5 FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder

Det følger af artikel 24 i FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder, at ethvert barn har ret til at erhverve et statsborgerskab.

Det følger endvidere af artikel 2 i konventionen, at enhver i konventionen deltagende stat forpligter sig til at respektere og tilsikre alle personer, der befinder sig inden for dens område og er undergivet dens jurisdiktion, de i konventionen anerkendte rettigheder uden forskelsbehandling af nogen art, herunder som følge af race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

Med den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, ændres der ikke på erhvervelse af dansk indfødsret for børn, der fødes i Danmark.

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede undtagelse ikke rejser spørgsmål i forhold til FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder.

3.1.6 Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (Domstolens) praksis, at der ikke af EMRK kan udledes en ret til at opnå et bestemt statsborgerskab, jf. f.eks. Nazari mod Danmark (klagesag nr. 64372/11), afgørelse af 6. september 2016.

Det er som udgangspunkt overladt til staten selv at fastlægge de kriterier og betingelser, der skal være opfyldt for, at en person anses for at have tilstrækkelig tilknytning til staten for at kunne opnå statsborgerskab. Nægtelse af statsborgerskab kan, hvis indvirkningen heraf på eksempelvis den pågældendes privatliv er tilstrækkeligt alvorlig, efter omstændighederne rejse spørgsmål efter konventionen, jf. eksempelvis afgørelse af 12. januar 1999, Karassev mod Finland (klagesag nr. 31414/96). Nægtelse af statsborgerskab vil imidlertid som udgangspunkt alene rejse spørgsmål i forhold til konventionen, hvis nægtelsen er udtryk for vilkårlighed eller diskrimination, jf. Domstolens dom af 13. januar 2015 i Petropavlovskis mod Letland (klagesag nr. 44230/06), samt Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere, 4. udgave (2016), side 783.

Det er på den baggrund Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede undtagelse, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke automatisk erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen uden tilladelse er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst, ikke rejser spørgsmål i forhold til EMRK.

3.2. Vandelskrav for bipersoner

Det vurderes, at lovforslagets bestemmelser vedrørende et lovfæstet vandelskrav for bipersoner er i overensstemmelse med grundloven og Danmarks internationale forpligtelser.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring ikke vil påvirke muligheden for, at børn født statsløse i Danmark erhverver dansk statsborgerskab i overensstemmelse med bl.a. børnekonventionen. Det skyldes, at statsløse børn, der erhverver statsborgerskab efter børnekonventionen, erhverver dansk statsborgerskab som hovedpersoner og ikke som bipersoner.

3.2.1 Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

Det fremgår af statsborgerretskonventionens artikel 6, stk. 4, litra c, at enhver kontraherende stat i sin nationale lovgivning skal lette erhvervelsen af statsborgerskab for børn af forældre, hvoraf den ene erhverver eller har erhvervet statsborgerret i landet.

Det fremgår af den forklarende rapport til konventionen, at det eksempelvis kan ske ved at staten stiller et lempeligere opholds- eller sprogkrav, en lettere procedure eller lavere gebyrer. Det fremgår videre, at staten fortsat bevarer sin ret til selv at beslutte, om staten ønsker at meddele statsborgerskab til de pågældende.

Det fremgår af gældende ret, at børn automatisk erhverver dansk statsborgerskab samtidig med deres forældre, hvis forælderen har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget, samt at en eventuel anden forældremyndighedsindehaver skal meddele samtykke til, at barnet erhverver dansk statsborgerskab. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Der findes i den gældende lovgivning vedrørende erklæring om dansk statsborgerskab ikke et lovkrav om, at bipersoner ikke må have begået kriminalitet som forudsætning for, at bipersonen erhverver dansk statsborgerskab med forælderen.

Ved udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, stilles der efter Udlændinge- og Integrationsministeriets praksis et krav om, at bipersoner ikke må have begået de former for kriminalitet, som almindeligvis udløser karenstid, eller som helt udelukker en ansøger om dansk statsborgerskab fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (vandelskravet). Kravet om vandel for bipersoner i naturalisationssager praktiseres på baggrund af indfødsretslovens § 6, stk. 3, og en tilkendegivelse fra

Folketingets Indfødsretsudvalg fra 1997 om, at bipersoner, der er sigtede eller straffet af betydning for naturalisationssagen, skal undtages fra lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Der gælder en lempet adgang til at erhverve dansk indfødsret for personer af dansk afstamning i de nuværende retningslinjer for naturalisation (cirkulæreskrivelse af 14. september 2018 om naturalisation). Det følger således af § 13 i cirkulæreskrivelsen, at for bl.a. personer af dansk afstamning kan de almindelige opholdskrav lempes. Det følger videre af bilag 1, pkt. 4, til cirkulæreskrivelsen, at ansøgere af dansk afstamning kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter 2 års uafbrudt ophold her i landet, hvis den ene eller begge ansøgerens forældre var danske statsborgere ved fødslen, ansøgeren er indrejst her til landet inden det fyldte 20. år, og ansøgeren er fyldt 18 år ved ansøgningens indgivelse.

Den foreslåede ændring, hvorefter det endvidere skal være en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk statsborgerskab, at barnet opfylder det samme vandelskrav som forælderen vurderes ikke at være i strid med denne bestemmelse, da de pågældende fortsat har en lempet adgang til at erhverve dansk statsborgerskab, og da der allerede stilles vandelskrav til bipersoner i forbindelse med udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Det er derfor Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at den foreslåede ændring ikke rejser spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionen.

3.3. Fortabelse - EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes

3.3.1. Europæisk konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

Det følger af statsborgerretskonventionens artikel 3, stk. 1, at enhver stat ifølge sin egen lovgivning fastsætter, hvem der er dens statsborgere.

Det følger af artikel 4, litra a og b, at enhver kontraherende stats regler om statsborgerret skal baseres på principperne om, at enhver har ret til at besidde statsborgerret, og at statsløshed skal undgås.

Det er efter statsborgerretskonventionen udgangspunktet, at den nationale lovgivning ikke må indeholde bestemmelser om automatisk fortabelse eller fratagelse af statsborgerretten. Der gælder imidlertid en række undtagelser herfra, jf. konventionens artikel 7.

En af disse undtagelser er, hvis der er et »manglende reelt tilknytningsforhold mellem den kontraherende stat og en statsborger med bopæl i udlandet«.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at de foreslåede ændringer og præciseringer i §§ 8 og 8 A som følge af EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes, ikke rejser spørgsmål i forhold til statsborgerretskonventionen.

3.4. Indførelse af mulighed for at begrænse retten til bistand fra udenrigstjenesten

3.4.1. Wienerkonventionen af 24. april 1963 om konsulær forbindelser

Der er ikke i henhold til den folkeretlige sædvaneret eller ifølge Wienerkonventionen om konsulære forbindelser en generel folkeretlig pligt for stater til at yde egne statsborgere eller personer med fast ophold konsulær bistand i udlandet. Wienerkonventionen om konsulære forbindelser garanterer alene staters adgang til at yde konsulær bistand.

3.4.2. Flygtninge- og statsløsekonventionerne

Det følger af artikel 25 i flygtningekonventionen, at i tilfælde, hvor en flygtnings udøvelse af en ret normalt ville kræve bistand fra en fremmed stats myndigheder, til hvilke han ikke kan rette henvendelse,

skal de kontraherende stater, inden for hvis område han er bosat, drage omsorg for, at denne bistand ydes ham af deres egne myndigheder eller af en international myndighed. En tilsvarende artikel findes i konventionen af 28. september 1954 om statsløse personers retsstilling. Da hverken en flygtning eller en statsløs kan forvente at modtage bistand fra sit oprindelsesland, påhviler det Danmark at yde vedkommende bistand, herunder konsulær bistand. Bistanden skal svare til, hvad der ydes til egne statsborgere.

Udenrigsministeriet vil således kunne afskære eller begrænse bistanden til en flygtning eller statsløs bosat i Danmark på samme måde som ved danske statsborgere.

3.4.3. Det nordiske samarbejde

Det følger af det nordiske samarbejde, herunder Helsingforsaftalen af 23. marts 1962, at Danmark yder konsulær eller anden bistand til ikkerepræsenterede nordiske statsborgere i tredjelande. Et andet nordisk land bistår ligeledes danske statsborgere i tredjelande, hvis Danmark ikke er repræsenteret i det pågældende land. Bistanden skal svare til, hvad der ydes til egne statsborgere.

Udenrigstjenesten vil således kunne afskære eller begrænse sin bistand til en ikkerepræsenteret nordisk statsborger på samme måde som ved danske statsborgere. I det tilfælde hvor en dansk statsborger over for hvem udenrigstjenesten har afskåret eller begrænset bistanden i medfør af den foreslåede bestemmelse, anmoder om bistand fra et andet nordisk land i et tredjeland, hvor Danmark ikke er repræsenteret, vil Danmark i korrespondancen med det nordiske land kunne indstille, at bistanden til pågældende afskæres eller begrænses samt tilkendegive, at Danmark ikke dækker eventuelle omkostninger i forbindelse med bistanden.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at medføre en begrænset øget administration i forbindelse med behandlingen af de af lovforslaget omfattede sager. På den baggrund forventes lovforslaget alene at medføre helt marginale merudgifter, der finansieres inden for de eksisterende rammer.

Lovforslaget vil potentielt kunne medføre begrænsede besparelser for det offentlige som konsekvens af begrænsningen af udenrigstjenestens bistand. Lovforslaget forventes dog ikke at medføre umiddelbare besparelse af nævneværdig karakter.

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vurderes at følge principperne om digitaliseringsklar lovgivning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser af betydning for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslagets § 1, nr. 7 og 8, har til formål at gennemføre de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer som følge af EU-Domstolens dom i sagen C-221/17, Tjebbes.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i de almindelige bemærkninger.

Vedrørende lovforslagets § 2 om begrænsning af retten til bistand fra udenrigstjenesten, følger det af artikel 2, stk. 1, i Rådets direktiv 2015/637/EU, jf. artikel 20, stk. 2, litra c, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde samt artikel 46 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at Danmark skal yde konsulær bistand til ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande på samme vilkår som til danske statsborgere. Det følger at direktivets artikel 6, at en medlemsstat anses som "ikkerepræsenteret" i et tredjeland, hvis den ikke permanent har etableret en ambassade eller et konsulat i tredjelandet, eller hvis den ikke har en ambassade, et konsulat eller en honorær konsul i tredjelandet, som kan yde konkret konsulær beskyttelse i en given sag.

Udenrigstjenesten vil således kunne afskære eller begrænse sin bistand til en ikkerepræsenteret EU-borger på samme måde som til danske statsborgere.

I det tilfælde hvor en dansk statsborger anmoder om bistand fra et andet EU-land i et tredjeland, hvor Danmark ikke er repræsenteret, vil det pågældende EU-land i første omgang skulle konsultere Danmark, jf. direktivets artikel 10, stk. 2. I tilfælde hvor udenrigstjenestens bistand er blevet afskåret eller begrænset i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil Danmark i forbindelse med konsultationen efter direktivets artikel 10, stk. 2, videregive oplysninger herom. Det bemærkes, at den forudgående konsultation kan fraviges, når der er tale om særligt hastende tilfælde, jf. direktivets artikel 10, stk. 2, 2. pkt. Det kan således ikke udelukkes, at et andet EU-land i særligt hastende tilfælde yder konsulær bistand til danske statsborgere uden forinden at konsultere danske myndigheder.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslagets §§ 1, 3 og 4 har i perioden fra den 15. oktober 2019 til den 12. november 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty International, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Datatilsynet, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Domstolsstyrelsen, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk klinik, Odense Universitetshospital, Indvandrerrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, KL, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellemfolkeligt Samvirke, Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Samtlige byretter, SOS Racisme, Work-live-stay southern denmark, Ældresagen, Ægteskab uden grænser og Aarhus Erhverv/International Community og 3F.

Et udkast til lovforslagets § 2 har i perioden fra den 20. november 2019 til den 4. december 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty International, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Danes Worldwide, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Industri, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), HK/Danmark, Indvandrerrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellemfolkeligt Samvirke, Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Rejsearrangører i Danmark, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politiets Efterretningstjeneste, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, samtlige byretter, SOS Racisme, Ældresagen, Ægteskab uden grænser og 3F.

10. sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør "Ingen")	**Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)**
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Forholdet til EU-retten	Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med EU-retten. Lovforslagets § 1, nr. 7 og 8, har i lyset af EU-Domstolens dom i sagen C-221/17, Tjebbes, til formål at bringe bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 og § 8 A i overensstemmelse med EU-retten. Lovforslagets § 2 vurderes at være i overensstemmelse med EU-retten, herunder artikel 2, stk. 1, i Rådets direktiv 2015/637/EU, jf. artikel 20, stk. 2, litra c, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde samt artikel 46 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende § 1, stk. 1, i indfødsretsloven erhverver et barn dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.

Med den foreslåede ændring tilføjes en henvisning til stk. 2 som undtagelse til § 1, stk. 1.

Det følger af den foreslåede undtagelse i § 1, stk. 2, som der henvises til, at et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Til nr. 2

Efter den gældende § 1, stk. 1, i indfødsretsloven erhverver et barn dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.

Det foreslås, at der i § 1, stk. 2, indføres en undtagelse til § 1, stk. 1.

Den foreslåede ændring medfører en undtagelse til § 1, stk. 1, hvorved et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Den foreslåede bestemmelse henviser til straffelovens § 114 j, stk. 3, hvoraf det fremgår, at Justitsministe-

ren efter forhandling med udenrigsministeren og forsvarsministeren kan fastsætte regler om, at et område, hvor en gruppe eller sammenslutning som nævnt i straffelovens § 114 e er part i en væbnet konflikt, skal være omfattet af stk. 1. Bestemmelsen er aktuelt er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2016. Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2, at Dayr Az Zawr-provinsen og Idlib-provisen i Syrien aktuelt er omfattet af indrejse- og opholdsforbuddet.

Henvisningen indebærer, at ændringer af, hvilke områder der ved bekendtgørelse er omfattet af forbuddet i straffelovens § 114 j, stk. 1, tilsvarende ændrer i, hvilke områder der er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede undtagelse til indfødsretslovens § 1, stk. 1, omfatter ikke børn, der fødes af forældre, der indrejser eller opholder sig i det pågældende område som led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international tjeneste eller hverv. Dette skal forstås i overensstemmelse med straffelovens § 114 j, stk. 2.

Hvis et barn fødes af en udenlandsk mor og en dansk far, og faren uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, og derefter er udrejst igen på tidspunktet for barnets fødsel i det pågældende område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, vil barnet ikke erhverve dansk indfødsret efter faren, da barnet er født i området, og faren er indrejst i strid med indrejseforbuddet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 2 erhverver et barn af en dansk far og en udenlandsk mor, der ikke har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år, jf. indfødsretslovens § 2.

Det foreslås, at indfødsretslovens § 2, 1. pkt., ændres således, at det alene vil være børn født inden 1. juli 2014, der vil kunne erhverve dansk indfødsret i medfør af bestemmelsen ved forældrenes indgåelse af ægteskab.

Herved vil de børn, der er omfattet af den foreslåede undtagelse, også være undtaget muligheden for automatisk at opnå dansk indfødsret ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab, i tilfælde hvor barnet har en dansk far og en udenlandsk mor. Samtidig vil børn, der som følge af tidligere retstilstand ikke erhvervede dansk indfødsret efter deres danske far, idet de var født uden for ægteskab, som hidtil erhverve dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af indfødsretslovens § 5, at hvis en person erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 og bosat her i riget. Er barnet undergivet fælles forældremyndighed, skal den anden forældremyndighedsindehaver meddele samtykke til, at barnet erhverver indfødsret med den erklærende. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Der er ikke mulighed for at undtage en biperson fra at erhverve dansk statsborgerskab på baggrund af,

at barnet har begået kriminalitet, hvis erhvervelsen sker som følge af, at forælderen erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring.

Det fremgår af lovforslaget, at det foreslås, at det ud over de eksisterende betingelser skal være en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles for den erklærende.

Vandelskravet for hovedpersoner er fastsat i de enkelte erklæringsadgange. Det følger således af indfødsretslovens § 3, stk. 2, nr. 4, at det er en betingelse for afgivelse af erklæring efter § 3, stk. 2, at pågældende er ustraffet og ikke er idømt foranstaltninger efter straffelovens kapitel 9, mens det af nr. 5 fremgår, at pågældende ikke må være sigtet for en straffelovsovertrædelse. Vedrørende afgivelse af erklæring efter § 3, stk. 3, nr. 4 fremgår det, at det er en betingelse for afgivelse af erklæring efter § 3, stk. 3, at den pågældende ikke i løbet af de sidste 7 år er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf.

Hvis for eksempel en biperson på 16 år ikke i løbet af 7 år er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf, så opfylder vedkommende betingelsen om vandel. Det vil således reelt være 1 år, der er relevant at undersøge for den pågældende biperson på grund af den kriminelle lavalder. For en biperson på 2 år vil kravet om, at den pågældende ikke i løbet af de sidste 7 år er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf, ikke have nogen betydning, da personen er under den kriminelle lavalder.

Det fremgår videre af § 4 A, 2. pkt., at erklæring efter §§ 3 og 4 ikke kan afgives, hvis der verserer en sag mod den pågældende, hvor der af anklagemyndigheden er nedlagt påstand om udvisning, eller hvor anklagemyndigheden som vilkår for et tiltalefrafald har fastsat, at den pågældende udvises.

Den foreslåede ændring vil medføre, at bipersoner til erklærende ligeledes skal leve op til ovenstående betingelser.

Det foreslåede vandelskrav for bipersoner skal som de øvrige betingelser være opfyldt på tidspunktet for forælderens erhvervelse af statsborgerskab. Hvis barnet på tidspunktet for forælderens erhvervelse ikke opfylder vandelskravet, har barnet ikke mulighed for at erhverve dansk statsborgerskab efter den pågældende forælder. Et barn, som er sigtet for en straffelovovertrædelse på tidspunktet for forælderens erhvervelse af dansk statsborgerskab efter indfødsretslovens § 3, stk. 2, vil derfor ikke blive dansk statsborger med den pågældende forælder, da barnet ikke opfylder betingelsen i § 3, stk. 2, nr. 5. Dette gælder uanset indfødsretslovens § 3, stk. 5, da et barn ikke har mulighed for selv at afgive erklæring.

For så vidt angår situationen, hvor et barn i udlandet er dømt for et forhold begået, da den pågældende var under den kriminelle lavalder i Danmark, bemærkes det, at sådanne forhold ikke vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, da den pågældende ikke ville kunne straffes for et sådant forhold begået i Danmark.

Den foreslåede ændring vil udelukkende have indflydelse på børns erhvervelse af statsborgerskab som bipersoner, og den vil således ikke i øvrigt påvirke børns muligheder for at erhverve dansk statsborgerskab som hovedpersoner.

Lovforslaget medfører ingen ændringer til vandelskravet for hovedpersoner.

Til nr. 5

Det følger af indfødsretslovens § 6, stk. 2, at hvis en person, der naturaliseres, har børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5 om erhvervelse af indfødsret som bipersoner tilsvarende anvendelse.

Det fremgår af forslaget, at det foreslås at indskrænke henvisningen i indfødsretslovens § 6, stk. 2, til kun at omfatte § 5, stk. 1, frem for at henvise til hele § 5. Det skyldes, at der med forslaget foreslås tilføjet et nyt stk. 2 til § 5. Den foreslåede § 5, stk. 2, se nr. 4 ovenfor, skal ikke være omfattet af henvisningen i § 6, stk. 2.

Den foreslåede ændring vil således medføre, at henvisningen i § 6, stk. 2, afgrænses til ikke at omfatte den foreslåede § 5, stk. 2, i indfødsretsloven.

Til nr. 6

Efter indfødsretslovens § 6, jf. § 5, erhverver et barn automatisk dansk statsborgerskab som biperson til sin forælder ved forælderens erhvervelse af dansk statsborgerskab ved naturalisation, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at barnet ikke skal være omfattet af erhvervelsen af statsborgerskab. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk statsborgerskab, at forælderen har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. Er barnet undergivet fælles forældremyndighed, skal den anden forældremyndighedsindehaver meddele samtykke til, at barnet erhverver statsborgerskab med forælderen, der erhverver statsborgerskab.

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets praksis ved udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, stilles der et krav om, at bipersoner ikke må have begået de former for kriminalitet, som almindeligvis udløser karenstid, eller som helt udelukker en ansøger om dansk statsborgerskab fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Undtagelsen af en biperson fra erhvervelsen af dansk statsborgerskab sker ved angivelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Det fremgår af forslaget, at det foreslås, at det fremadrettet skal fremgå af indfødsretslovens § 6, stk. 2, at det skal være en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som der stilles for den naturaliserede.

Forslaget medfører ikke en ændring af, hvilke former for kriminalitet der har betydning for bipersoner i naturalisationssager. Ændringen vil dog medføre, at det ikke længere vil være nødvendigt ved angivelse i et lovforslag om indfødsrets meddelelse at undtage en biperson fra at erhverve dansk statsborgerskab, hvis barnet har begået kriminalitet. Hvis barnet ikke opfylder det samme vandelskrav, som der stilles over for den naturaliserede, bliver barnet ikke dansk. Dette gælder uanset, om det udtrykkeligt i lovforslag om indfødsrets meddelelse angives, at barnet ikke erhverver dansk statsborgerskab som biperson.

Det foreslåede vandelskrav skal ligesom de øvrige betingelser være opfyldt på tidspunktet for forælderens erhvervelse af statsborgerskab.

For så vidt angår situationen, hvor et barn i udlandet er dømt for et forhold begået, da den pågældende var under den kriminelle lavalder i Danmark, bemærkes det, at sådanne forhold ikke vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, da den pågældende ikke ville kunne straffes for et sådant forhold begået i Danmark.

Vandelskravet for ansøgere om indfødsret ved naturalisation (hovedpersoner) fremgår af kapitel 5 i cirkulæreskrivelsen af 14. september 2018 om naturalisation. Det fremgår således af cirkulæreskrivelsen, hvilke kriminelle forhold der er til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Den foreslåede ændring vil medføre, at manglende opfyldelse af betingelserne vedrørende kriminalitet vil medføre, at barnet ikke erhverver dansk statsborgerskab med hovedpersonen.

I sager, hvor en person, der ellers var biperson til en forælder, af Folketingets Indfødsretsudvalg meddeles dispensation fra en eller flere betingelser, vil pågældende i stedet blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som hovedperson. Dette skyldes, at den pågældende ikke lever op til de

betingelser, der er fastsat i indfødsretsloven, men i stedet af Folketingets Indfødsretsudvalg er meddelt dispensation. Hvis personen ikke optages selvstændigt på et lovforslag som hovedperson, vil den pågældende derfor ikke have erhvervet dansk indfødsret med hovedpersonen.

Forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg kan blandt andet ske med henblik på dispensation fra vandelskravet jf. § 19, stk. 9 og 10, eller § 20, stk. 2 i cirkulæreskrivelse af 14. september 2018 om naturalisation.

Den hidtidige fremgangsmåde, hvorefter et barn undtages ved angivelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, forudsættes fortsat anvendt i tilfælde, hvor justitsministeren i medfør af proceduren beskrevet i cirkulæreskrivelse om naturalisation om personer, der af Politiets Efterretningstjeneste vurderes at kunne være en fare for landets sikkerhed, meddeler, at Politiets Efterretningstjeneste vurderer, at et barn kan være en fare for landets sikkerhed. Sagen vil i et sådant tilfælde blive forelagt for Folketingets Indfødsretsudvalg med indstilling om udelukkelse af det pågældende barn fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i en nærmere angiven periode.

Det vil endvidere fortsat blive angivet direkte i lovteksten til lovforslag om indfødsrets meddelelse, at et barn ikke er omfattet af erhvervelsen af dansk indfødsret i tilfælde, hvor ansøgeren udtrykkeligt i forbindelse med ansøgningen har angivet, at et barn ikke skal omfattes af erhvervelsen af indfødsret, jf. § 6, stk. 2, jf. § 5, 1. pkt.

Fremover vil Udlændinge- og Integrationsministeriet ved udarbejdelsen af lovforslag om indfødsrets meddelelse i bemærkningerne til lovforslaget anføre, hvilken cirkulæreskrivelse de enkelte ansøgeres sager er behandlet efter, og hvilket vandelskrav, de har skullet opfylde for at blive optaget på det pågældende lovforslag.

Den foreslåede ændring vil udelukkende have indflydelse på børns erhvervelse af statsborgerskab som bipersoner, og den vil således ikke påvirke børns muligheder for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som hovedpersoner.

Til nr. 7

Efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, taber den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Fortabelse af dansk indfødsret i medfør af § 8, stk. 1, omfatter, jf. § 8, stk. 2, også den pågældendes børn, medmindre de derved bliver statsløse.

Efter indfødsretslovens § 8 A, kan den, der i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen.

EU-Domstolen har den 12. marts 2019 afsagt en dom vedrørende nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab (EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes).

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse indebærer dommen, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet. Ministeriet vil således skulle foretage en vurdering af, om virkningerne i forhold til EU-retten af fortabelsen af unionsborgerskabet er proportionale

med formålet med fortabelsen (dvs. hensynet til, at der består et reelt tilknytningsforhold mellem danske statsborgere og Danmark).

I en sådan vurdering skal således indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har vurderet, at en efterlevelse af dommen vil kræve en præcisering af bestemmelsen om fortabelse af dansk indfødsret i indfødsretslovens § 8.

Med lovforslaget foreslås det at ændre »der« til »som« i indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. og § 8 A. Der er alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive, at myndighederne ved behandlingen af sager om frakendelse af dansk statsborgerskab ved svig og behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en frakendelse eller fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet.

Hvor frakendelsen eller fortabelsen samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal det indgå i vurderingen, om frakendelsen eller fortabelsen af statsborgerskabet har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, taber den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Fortabelse af dansk indfødsret i medfør af § 8, stk. 1 omfatter, jf. § 8, stk. 2, også den pågældendes børn, medmindre de derved bliver statsløse.

EU-Domstolen har den 12. marts 2019 afsagt en dom vedrørende nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab (EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes).

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse indebærer dommen, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet. Ministeriet vil således skulle foretage en vurdering af, om virkningerne i forhold til EU-retten af fortabelsen af unionsborgerskabet er proportionale med formålet med fortabelsen (dvs. hensynet til, at der består et reelt tilknytningsforhold mellem danske statsborgere og Danmark). Dommen indebærer endvidere, at et barn af en forælder, der inden det fyldte 22. år ansøger om at bevare dansk statsborgerskab, ikke automatisk fortaber dansk statsborgerskab sammen med forælderen, hvis fortabelsen samtidig medfører fortabelse af barnets unionsborgerskab, da der i et sådant tilfælde skal foretages en selvstændig konkret vurdering af virkningerne heraf for barnet og dets familiemedlemmer i forhold til EU-retten, herunder om der foreligger omstændigheder, som gør, at følgerne af fortabelsen i forhold til EU-retten ikke er i barnets tarv.

I en sådan vurdering skal således indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved

at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU.

Det foreslås på den baggrund, at § 8, stk. 2, nyaffattes, således, at det kommer til at fremgå, at fortaber nogen sin indfødsret efter indfødsretslovens § 8, kan vedkommendes barn også fortabe indfødsretten, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Ændringen af bestemmelsen medfører, at et barn af en forælder, der inden det fyldte 22. år ansøger om at bevare dansk statsborgerskab, ikke automatisk fortaber dansk statsborgerskab sammen med forælderen, hvis fortabelsen samtidig medfører fortabelse af barnets unionsborgerskab, da der i et sådant tilfælde skal foretages en selvstændig konkret vurdering af virkningerne heraf for barnet og dets familiemedlemmer i forhold til EU-retten, herunder om der foreligger omstændigheder, som gør, at følgerne af fortabelsen i forhold til EU-retten ikke er i barnets tarv. I denne vurdering skal bl.a. indgå chartrets artikel 7 (retten til respekt for bl.a. familielivet) og artikel 24 (om børns rettigheder).

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det følger af lov om udenrigstjenesten § 1, stk. 3, at udenrigstjenesten yder bistand til danske statsborgere, udlændinge med fast bopæl i Danmark, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere og ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande.

Det foreslås, at der i § 1 indsættes et nyt stykke, hvorefter udenrigstjenesten kan afskære eller begrænse bistand til en person, når der er grund til at antage, at den pågældende uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed.

Ved "område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3" forstås i dette lovforslag de særlige konfliktområder, som justitsministeren har udpeget i medfør af straffelovens § 114 j, stk. 3.

Ved "en person har deltaget i aktiviteter i udlandet, der i almindelighed må antages at kunne indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed" forstås i dette lovforslag personer, der bl.a. har taget ophold i et konfliktområde, også selvom de ikke aktivt har taget del i kamphandlingerne. Der henvises desuden til forslagets almindelige bemærkninger, jf. pkt. 2.4.2.2. Bistanden vil dog i almindelighed ikke kunne begrænses eller afskæres over for personer, der har haft et anerkendelsesværdigt formål med opholdet. Som eksempel på ophold i et konfliktområde, der har et anerkendelsesværdigt formål kan nævnes arbejde for en anerkendt nødhjælpsorganisation. Der henvises desuden til forslagets almindelige bemærkninger, jf. pkt. 2.4.2.2.

I praksis vil udenrigstjenestens skøn basere sig på, om andre danske myndigheder har truffet afgørelser, dispositioner mv. vedr. konkrete personer, der som altovervejende hovedregel vil betyde, at betingelserne i den foreslåede bestemmelse vil kunne anses for opfyldt. Det kan f.eks. være personer, der har fået deres pas inddraget eller er blevet nægtet udstedelse af pas efter paslovens § 2, stk. 1, nr. 4, samt personer der er dømt eller varetægtsfængslet in absentia for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 (Landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og 13 (Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.). Udenrigstjenesten vil efter omstændighederne også kunne inddrage udenlandske retsafgørelser eller oplysninger fra pålidelige udenlandske myndigheder.

Såfremt udenrigstjenesten ikke på det foreliggende grundlag kan vurdere, hvorvidt en person har deltaget i aktiviteter som beskrevet i den foreslåede bestemmelse, vil udenrigstjenesten kunne tage kontakt til Politiets Efterretningstjeneste (PET) eller andre relevante myndigheder mhp. at indhente yderligere oplysninger.

I de tilfælde hvor det må antages, at en person uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter, der i almindelighed må antages at kunne indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed, foretager udenrigstjenesten en konkret vurdering af, hvad det bør føre til i forhold til tjenestens bistand til den pågældende.

Hensynet inddrages således i en samlet, konkret og skønsmæssig vurdering af sagen, sammen med de øvrige relevante hensyn. I denne vurdering inddrager udenrigstjenesten ligeledes de hensyn, der eventuelt taler for at yde bistand.

Til § 3

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. februar 2020.

Det foreslås i stk. 2, at loven kun skal finde anvendelse på erklæringer, der er afgivet over for Udlændinge- og Integrationsministeriet efter lovens ikrafttræden. Lovens § 1, nr. 4 og § 3, stk. 3, finder således ikke anvendelse på erklæringer, der er afgivet over for Statsforvaltningen eller Udlændinge- og Integrationsministeriet før lovens ikrafttræden.

Lovens § 1, nr. 6, vil finde anvendelse fra lovens ikrafttræden og vil således også gælde i sager, der på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse er indgivet, hvor forælderen endnu ikke er blevet naturaliseret.

Det fremgår af § 3, stk. 4, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), at hvis en tidligere dansk statsborger erhverver indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af stk. 1, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.

Der er ikke mulighed for at undtage en biperson fra at erhverve dansk statsborgerskab på baggrund af, at barnet har begået kriminalitet, hvis erhvervelsen sker som følge af, at forælderen erhverver dansk statsborgerskab ved erklæring.

Det foreslås derfor i stk. 3 at indsætte en enslydende erklæringsadgang, hvorved tidligere danske statsborgere, der har fortabt deres danske indfødsret i medfør af den tidligere gældende § 7 i lov om dansk indfødsret, og som ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og afgivelse af erklæring, erhverver dansk indfødsret ved inden den 1. september 2020 over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom. For tidligere danske statsborgere over 22 år, der er født i udlandet, er det i tilfælde, hvor der ikke ved det fyldte 22. år er truffet en afgørelse i medfør af § 8 i lov om dansk indfødsret, endvidere en betingelse, at de pågældende inden det fyldte 22. år har haft bopæl her i riget eller haft ophold her i riget af sammenlagt mindst 1 års varighed.

Det foreslås videre, at det fremgår af bestemmelsen, at hvis en tidligere dansk statsborger erhverver indfødsret ved afgivelse af en sådan erklæring, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den

erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift og under 18 år. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret. Det er endvidere en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles for den erklærende.

Erklæringsadgangen er den samme, som den der følger af § 3, i lov nr. 1496 af 23. december 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret (Accept af dobbelt statsborgerskab og betaling af gebyr i sager om dansk indfødsret), og som udløber den 1. september 2020, dog med den ændring, at et barn for at erhverve dansk indfødsret med den erklærende, skal opfylde det samme vandelskrav, som stilles for den erklærende.

Det foreslås med lovforslaget, at det ud over de eksisterende betingelser skal være en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles for den erklærende.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at erklæring kan afgives af tidligere danske statsborgere, der ikke er idømt en ubetinget frihedsstraf i perioden mellem fortabelsen af den danske indfødsret og afgivelse af erklæring.

Den periode, som forælderen har skullet leve op til betingelsen om ikke at være idømt en ubetinget frihedsstraf, vil være den samme, der gælder for pågældendes biperson.

Det foreslåede vandelskrav skal som de øvrige betingelser være opfyldt på tidspunktet for forælderens erhvervelse af statsborgerskab. Hvis barnet på tidspunktet for forælderens erhvervelse ikke opfylder vandelskravet, har barnet ikke mulighed for at erhverve dansk statsborgerskab efter den pågældende forælder.

Den foreslåede bestemmelse vil udelukkende have indflydelse på børns erhvervelse af statsborgerskab som bipersoner, og den vil således ikke i øvrigt påvirke børns muligheder for at erhverve dansk statsborgerskab som hovedpersoner.

For så vidt angår situationen, hvor et barn i udlandet er dømt for et forhold begået, da den pågældende var under den kriminelle lavalder i Danmark, bemærkes det, at sådanne forhold ikke vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, da den pågældende ikke ville kunne straffes for et sådant forhold begået i Danmark.

Lovforslaget medfører ingen ændringer til vandelskravet for hovedpersoner.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighedsområde.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	*Lovforslaget*
	§ 1
	I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1029 af 10. juli 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1735 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 173 af 27. februar 2019 og § 1 i lov nr. 1057 af 24. oktober 2019, foretages følgende ændringer:
§ 1. Et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen, moderen eller medmoderen er dansk.	**1.** I *§ 1, stk. 1,* indsættes efter "er dansk": "jf. dog stk. 2".
Stk. 2. Hittebarn, som bliver fundet her i riget, anses, indtil andet oplyses, som havende dansk indfødsret.	**2.** I *§ 1* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: "*Stk. 2.* Et barn født i et område omfattet af straffelovens § 114 j, stk. 3, erhverver ikke dansk indfødsret ved fødslen efter en forælder, hvis denne forælder uden tilladelse, og uden at indrejsen eller opholdet er led i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, er indrejst eller opholder sig i området, medmindre barnet derved bliver statsløst. " Stk. 2 bliver herefter stk. 3.
§ 2. Har et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.	**3.** I *§ 2, 1. pkt.*, indsættes efter "barn": "født inden den 1. juli 2014".
§ 5. --- *Stk. 2.* Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5 tilsvarende anvendelse.	**4**. I *§ 5* indsættes som *stk. 2*: "*Stk. 2.* Det er endvidere en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles over for den erklærende. "
Stk. 3. ---	**5.** I *§ 6, stk. 2,* indsættes efter "§ 5": ", stk. 1".
§ 6. --- *Stk. 2.* Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5 tilsvarende anvendelse.	**6.** I *§ 6, stk. 2,* indsættes som *2. pkt.*: "Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet opfylder det samme vandelskrav, som stilles over for den, der naturaliseres. "
§ 8. Den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Udlændinge- og integrationsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares.	**7.** To steder i *§ 8, stk. 1, 1. pkt.,* og i *§ 8 A* ændres "der" til: "som".
Stk. 2. Taber nogen sin indfødsret efter denne paragraf, taber også hans barn indfødsretten, hvis det har erhvervet den gennem ham, medmindre barnet derved bliver statsløst.	**8.** *§ 8, stk. 2*, affattes således: "Taber nogen sin indfødsret efter denne bestemmelse, kan også vedkommendes barn tabe indfødsretten, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre barnet derved bliver statsløst. "
Stk. 3. ---	
§ 8 A. Den, der i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller	

fortie relevante oplysninger, kan ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen.

§ 1. Udenrigstjenesten har til formål at varetage rigets mellemfolkelige anliggender.
Stk. 2. Udenrigstjenesten forestår og koordinerer udenrigspolitisk og udenrigsøkonomiske forbindelser til udlandet, herunder Danmarks deltagelse i samarbejdet inden for Den Europæiske Union, internationale organisationer, det internationale udviklingssamarbejde samt behandling af folkeretlige spørgsmål.
Stk. 3. Udenrigstjenesten yder bistand til danske statsborgere, udlændinge med fast bopæl i Danmark, ikkerepræsenterede nordiske statsborgere og ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande. Endvidere ydes bistand til danske virksomheder i deres erhvervsmæssige forbindelser med udlandet.
Stk. 4 Udenrigsministeren fastsætter nærmere regler om udenrigstjenestens bistand til ikkerepræsenterede unionsborgere, herunder om bistand til ledsagende familiemedlemmer fra tredjelande i krisesituationer og finansielle procedurer m.v.

§ 2

I lov om udenrigstjenesten, jf. lov nr. 150 af 13. april 1983, som ændret ved lov nr. 331 af 14. maj 1997, § 1 i lov nr. 410 af 6. juni 2002, lov nr. 753 af 2. juni 2015 og lov nr. 316 af 25. april 2018, foretages følgende ændring:

1. I § 1 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
"Stk. 4. Udenrigstjenestens bistand til en person kan afskæres eller begrænses, når der er grund til at antage, at den pågældende uden tilladelse er indrejst eller har opholdt sig i et område som nævnt i straffelovens § 114 j, stk. 3, eller har deltaget i aktiviteter i udlandet, der kan indebære eller forøge en fare for statens eller andre staters sikkerhed. "
Stk. 4 bliver herefter stk. 5.